

2021

ТУРИЗМЪТ В ЦИФРИ

ОБЩИНСКО ПРЕДПРИЯТИЕ "ТУРИЗЪМ"

Издание 2022 г.

ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	4
ЗАЕТИ ЛИЦА ПРЕЗ 2021 Г.....	4
ТРАНСПОРТ.....	5
ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ.....	5
АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ.....	11
ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ.....	11
ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ.....	12
НАСТАНЯВАНЕ.....	15
СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ ПО ВИД.....	15
КАТЕГОРИЙНА СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ.....	17
ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТЪРСЕНЕТО.....	20
ПРЕНОЩУВАЛИ ЛИЦА.....	20
РЕАЛИЗИРАНИ НОЩУВКИ.....	25
ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА.....	29
ПОЗИЦИЯ НА СОФИЯ В ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ.....	31
ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАРИ.....	32
ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЕ.....	38
МУЗЕИ.....	41
ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ.....	43
ИЗПОЛЗВАНА ТЕРМИНОЛОГИЯ.....	45

ОП „Туризм“ представя на вниманието Ви поредното издание на статистическия справочник „София – Туризмът в цифри“. Изданието е предназначено за всички заинтересовани от информация за състоянието на туристическия сектор в столицата през 2021 г. – година, отново белязана от пандемията от Covid 19, но и година, през която се появяват първите сигнали за излизане на туристическия отрасъл от кризата.

ДЕМОГРАФСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Към 15.12.2021 г. постоянно регистрираните жители на София са 1 500 541 души.

Столична община е разделена на 24 административни района. Сред тях с най-голямо население се отличават районите „Люлин“, „Младост“ и „Средец“, в които е съсредоточено съответно 8,36%, 7,86% и 7,77% от населението. Районът с най-малко население е Баня.

Район в София		Жители (бр.)	Дял (%)
1	Люлин	125467	8.36
2	Сердика	50387	3.36
3	Красно село	91547	6.10
4	Триадица	83136	5.54
5	Младост	118016	7.86
6	Нови Искър	27366	1.82
7	Оборище	38236	2.55
8	Овча купел	60466	4.03
9	Илинден	35443	2.36
10	Искър	70996	4.73
11	Красна поляна	64273	4.28
12	Лозенец	64791	4.32
13	Надежда	77449	5.16
14	Средец	116655	7.77
15	Подуене	82862	5.52
16	Студентска	38429	2.56
17	Баня	12293	0.82
18	Изгрев	38204	2.55
19	Кремиковци	24223	1.61
20	Връбница	52390	3.49
21	Витоша	75801	5.05
22	Панчарево	27228	1.81
23	Слатина	73960	4.93
24	Възраждане	50923	3.39
Общо		1,500,541	100.00

Източник: *grao.bg*

ЗАЕТИ ЛИЦА ПРЕЗ 2021 Г.

Информация по отношение заетите лица в туристическите обекти в София, се набира от СО в процеса на категоризация, т.е. тя е ограничена само до обектите, които по Закона за туризма се категоризират от Кмета на СО и се отнася към момента на категоризация/прекатегоризация на съответния обект. Обхванати са следните видове и категории обекти:

1. Местата за настаняване и прилежащите към тях заведения

а) хотели - категория "една звезда" и "две звезди",

б) мотели - всички категории;

в) семейни хотели - всички категории

г) хостели - всички категории,

д) пансиони - всички категории,

е) почивни станции - всички категории

ж) стаи за гости - всички категории,

з) апартаменти за гости - всички категории;

и) къщи за гости - всички категории

к) бунгала - всички категории,

л) къмпинги - всички категории,

2. Самостоятелните заведения за хранене и развлечения - категория "една звезда", "две звезди" и "три звезди"

ОП "Туризм" не разполага с информация за заетите лица в туристически обекти, категоризирани от министъра на туризма, в т.ч.:

1. Местата за настаняване и прилежащите към тях заведения за хранене и развлечения

а) хотели - категория "три звезди", "четири звезди" и "пет звезди",

б) апартаментни туристически комплекси - всички категории;

в) вилни селища - всички категории;

г) туристически селища - всички категории;

д) вили - всички категории,

2. Самостоятелните заведения за хранене и развлечения - категория "четири звезди" и "пет звезди";

По данни на ОП "Туризм" в категоризираните от кмета МН (места за настаняване) и ЗХР(заведения за хранене и развлечения) през 2021 г. са били заети общо 15 945 души, в т.ч. 15 507 души в ЗХР и 448 души в МН. В сравнение с 2020 г. е налице минимално увеличение с 3.2 %.

ТРАНСПОРТ

ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

До април 2021 Летище София се оперира от държавното дружество „Летище София“ АД, след което, по силата на Договор за концесия, летището е поето от летище Мюнхен и консорциумът „Соф Кънект“, състоящ се от френския инвестиционен фонд Меридиам и австрийската строителна компания Strabag. Планираните за 35-годишния периода на концесията инвестиции са в размер на 624 млн. Евро. Най-мощната част от тях е с свързана с изграждането на нов пътнически терминал – ТЗ, който се очаква да заработи през 2030 г., като дотогава предстоят други мащабни преустройства – изцяло нова търговска зона, пълна реорганизация на зоните за регистрация за полет и на тези за проверка на пътници и ръчен багаж, и др. Предвиждат се още подобряване на достъпа до летището, основен ремонт на обществения паркинг и добавяне на нови полетни изходи (т. нар. контактни стоянки).

Въпреки, че пандемията от Covid-19 продължава осезаемо и през 2021 г., през годината се наблюдава началото на тенденция за постепенно възстановяване по отношение на пътничекото към Летище София. Предпандемичните нива не са достигнати, но през 2021 г. броят на пристигнали пътници се увеличава с 14.78% спрямо предходната година и възлиза на 1 616 017 души.

Пристигнали пътници на Летище София, 2019-2021

	2019	2020	2021	Изм. (%) '21/'20
Международни редовни полети	3266471	1307380	1465941	12.13
Международни чартърни полети	108272	36660	52654	43.63
Вътрешни редовни и чартърни полети	141046	63907	97422	52.44
Общ брой пътници	3515789	1407947	1616017	14.78

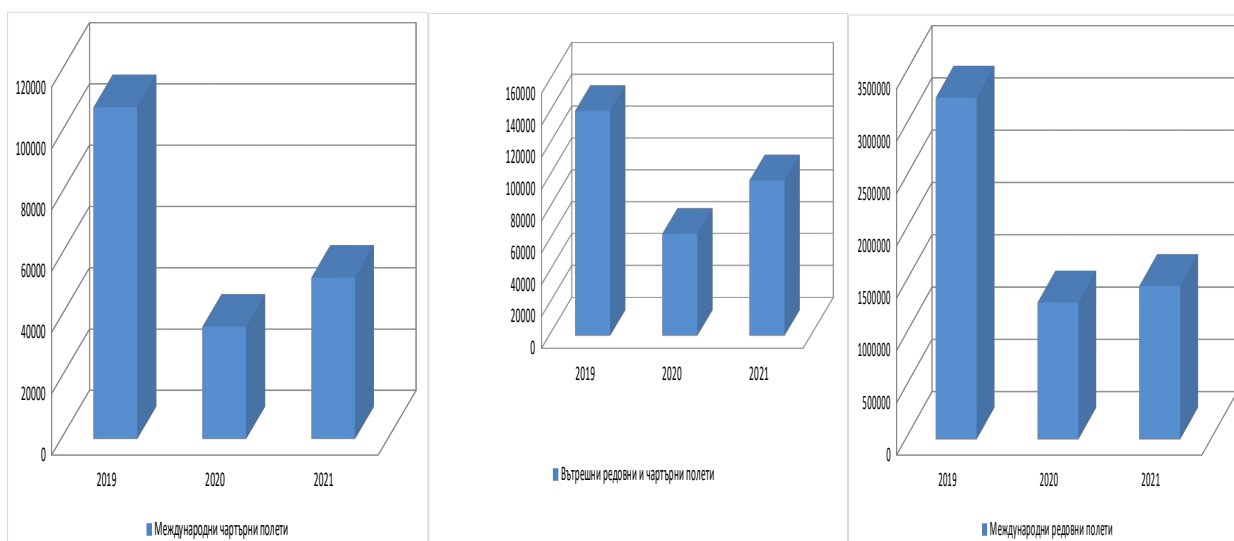
Източник: Летище София

През 2021 г. структурата на пристиганията според типа полети се запазва непроменена, като се наблюдава минимално покачване при вътрешните редовни и чартърни полети, съответно дял от 4 % през 2020 и 6 % през 2021г. Огромната част от пристиганията (91 %) продължават да се осъществяват с международни редовни полети, докато пътниците, пристигнали с международни чартърни полети, са едва 3 %.

Източник: Летище София

За всички сегменти пътници е обща тенденцията на покачване с известни различия в отбелязания ръст. Като абсолютен брой най-сериозно е покачването при пътниците по международни редовни линии, които са със 158 561 (+ 12.13%) повече от 2020 г. При другите сегменти относителното увеличението е значително по голямо – съответно 43.63% за международните чартърни полети и 52.44 % при вътрешните полети, но при един значително по-нисък абсолютен брой на пристигналите пътници.

Източник: Летище София

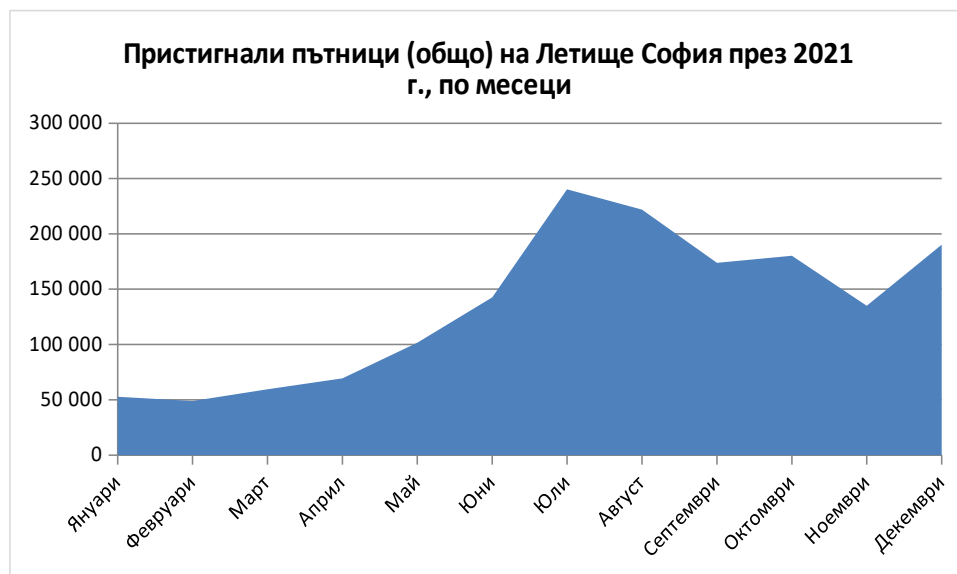
На месечна база пристиганията отразяват развитието на пандемията в рамките на годината. Годината стартира с негативни резултати в периода януари-март спрямо същия период на 2020 г. преди пандемията. През април и последващите месеци с напредването на ваксинацията и облекчаване на ограниченията за пътуване, пристиганията бележат повишение в сравнение с предходната година.

Пристигания на Летище София по сегменти и месеци, 2021/2020 г.

	2020			2021			Изменение 2021/2020 (%)		
	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети	Международни редовни полети	Международни чартърни полети	Вътрешни редовни и чартърни полети
Януари	236,501	12,041	8,796	48,161	999	3,532	-79.64	-91.70	-59.85
Февруари	252,499	10,526	8,199	44,349	1,356	3,261	-82.44	-87.12	-60.23
Март	126,800	3,701	4,263	52,473	3,354	3,703	-58.62	-9.38	-13.14
Април	15,305	726	597	61,842	3,626	3,872	304.06	399.45	548.58
Май	30,861	1,567	1,291	87,773	8,325	5,522	184.41	431.27	327.73
Юни	67,045	749	3,788	130,746	4,837	7,021	95.01	545.79	85.35
Юли	125,937	910	7,215	224,817	3,463	11,959	78.52	280.55	65.75
Август	117,330	577	10,437	199,331	2,672	19,947	69.89	363.08	91.12
Септември	101,400	2,304	7,665	150,791	8,507	14,472	48.71	269.23	88.81
Октомври	98,374	2,502	5,520	160,335	8,972	10,901	62.99	258.59	97.48
Ноември	53,764	655	3,165	126,179	2,611	6,185	134.69	298.63	95.42
Декември	81,564	402	2,935	179,144	3,932	7,047	119.64	878.11	140.10
Общ брой пътници	1307380	36660	63871	1465941	52654	97422	12.13	43.63	52.53

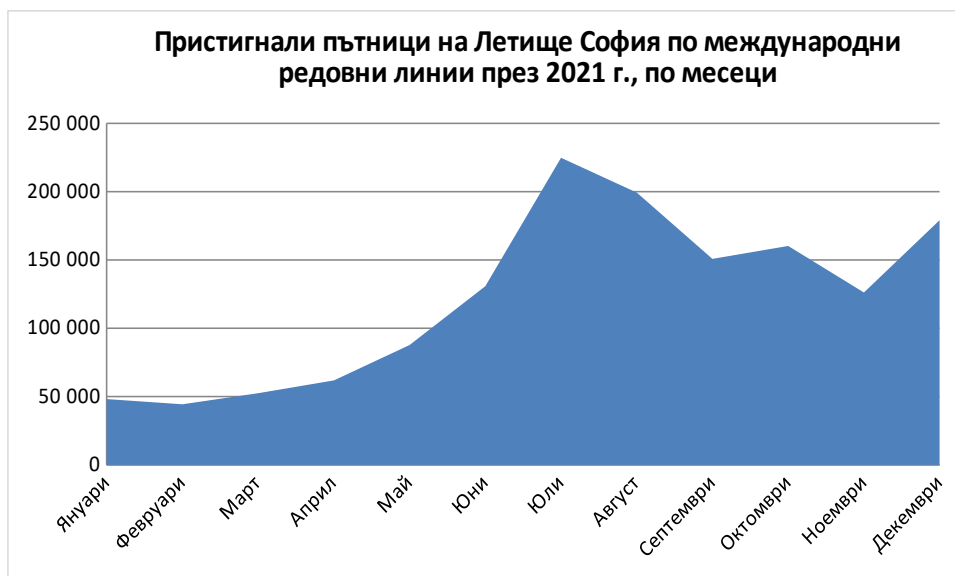
Източник: Летище София

Частичното нормализиране на епиденичната обстановка довежда до възстановяване на обичайния тренд в пристиганията на Летище София с подчертан пик през летните месеци юли и август – съответно 240 239 и 221 950 пристигнали пътници. За отбелязване е и втори пик през декември, когато пристиганията нарастват с почти 380% спрямо декември 2020 г. и възлизат на 190 121 пристигнали пътници. В рамките на годината най-малко пътници пристигат през януари и февруари (съответно 52 692 и 48 966).

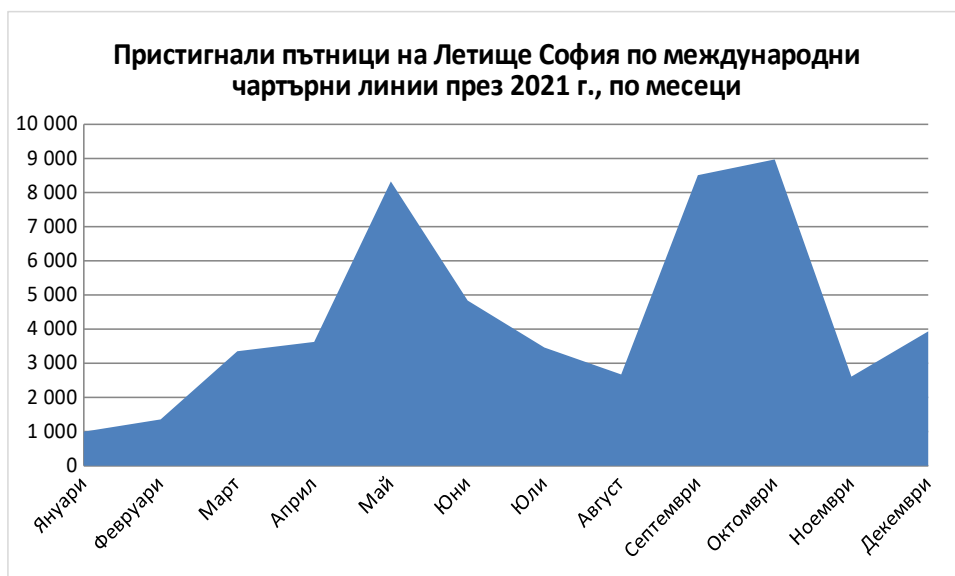
Източник: Летище София

Имайки структуроопределяща роля в общия брой пристигания на Летище София, пристиганията по международни редовни линии по месеци показват идентична динамика с пик през юли и август и най-ниски стойности през януари и февруари.

Източник: Летище София

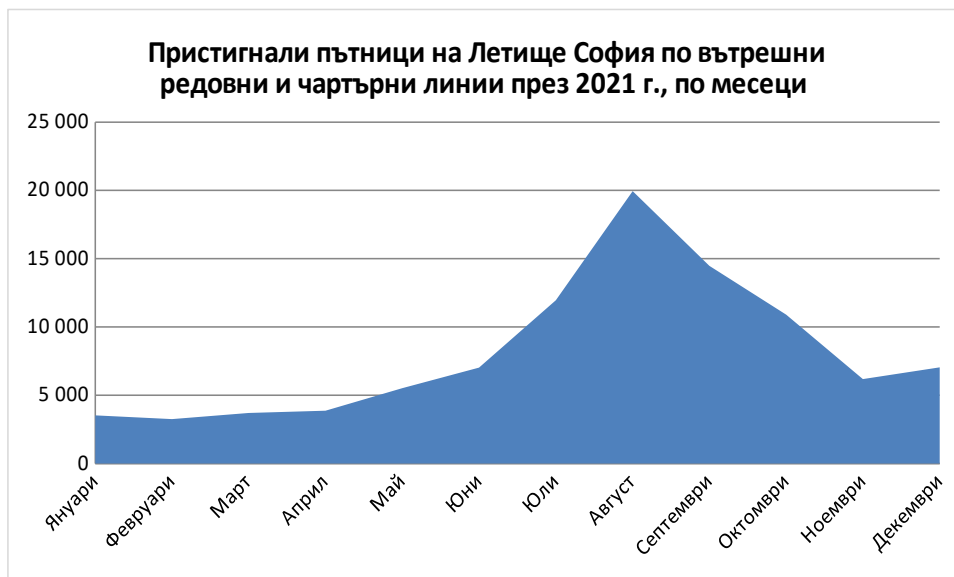
Пристиганията на пътници по международни чартърни линии се развиват със значителни диспропорции и се отличават от общата тенденция в годишното разпределение на пристиганията. Налице са силно изявени пикове през май и през септември-октомври, като през октомври е регистриран и най-големият брой пристигнали пътници – 8 972. Логично най-нисък е броят на пристигналите през януари (999 пътници) и февруари (1356 пътници), като сериозни спадовете се наблюдават и през август и ноември.

Източник: Летище София

При пристиганията по вътрешни редовни и чартърни линии се отчитат сходни тенденции с тези при пристиганията по международни редовни линии, като пикът в пристиганията е изявен през август месец – 19 947 пътници. Отличителна характеристика за този сегмент е и фактът, че с изключение на месеците

юли-октомври, през останалите периоди от годината броят на пристиганията в различните месеци е относително равномерен.

Източник: Летище София

Терминал 2 на Летище София продължава да приема по-голямата част от пътническия поток, като през 2021 г. делът на обслужените пътници дори нараства значително и достига 76 % (при 60 % през 2020 г.). През 2021 г. на Терминал две са обслужени 1 222 373 пристигащи пътници, което е увеличение с почти 45 % спрямо 2020 г. За сметка на това, въпреки общата тенденция за повишаване на пристиганията, обслужените пътници на Терминал 1 намаляват с 31 % до 393 644 пътници.

Източник: Летище София

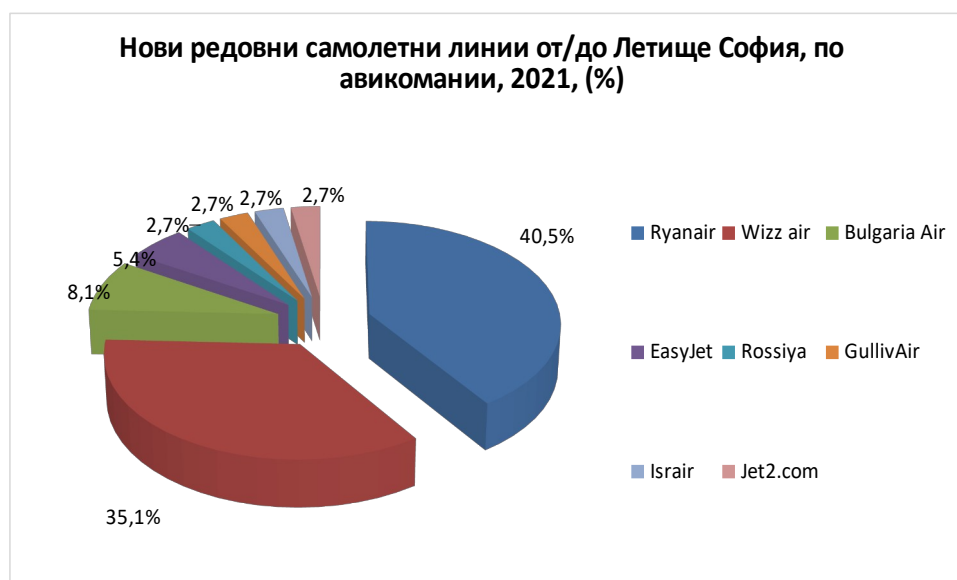
През 2021 г. Лондон и Франкфурт остават дестинациите, от които се регистрира най-голям брой пристигащи, при което Лондон е най-значимата генерираща дестинация с 198 811 пристигнали пътници. Като цяло в Топ 10 на дестинациите с най-голям брой пристигнали пътници се забелязват значителни изменения. От него отпадат Брюксел, Тел Авив и Амстердам, за сметка на Истанбул, Милано и Мадрид.

ТОП 10 дестинации по пристигнали пътници , 2021 г.		
	Дестинация	Пътници
1.	Лондон	198,811

2.	Франкфурт	98,783
3.	Варна	86,680
4.	Париж	67,756
5.	Виена	67,248
6.	Истанбул	59,996
7.	Милано	52,439
8.	Мюнхен	50,592
9.	Айндховен	47,372
10.	Мадрид	43,684

Източник: Летище София

През 2021 на Летище София са заявени и стартирани 37 нови редовни линии, в това число 17 изцяло нови линии и 20 линии, възстановени след пандемията. По-голямата част от тях са целогодишни -20 бр. Сред авиокомпаниите водещо място заемат нискотарифните Ryanair и Wizz air, на които се дължат над 75 % от новостартираните линии през 2021 г.

Източник: Летище София

АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ

Автобусният трафик от и до София по редовни линии минава основно през 5 автогари и автостанции - Централна автогара, автогара "Сердика", автостанция "Подуяне", автостанция "Юг" и автостанция "Запад"

Най-голямата автогара е Централна автогара София - транспортен комплекс със закрыта площ от 7 173 кв. м и 50 сектора за пристигане/отпътуване на автобуси. През 2021 г. броят на опериращите превозвачи е 55. Международни превози се осъществяват по три направления – Скопие (Македония), Мурсия (Испания) и Кишинев (Молдова). Общият брой на пристигналите международни автобуси е 345.

Другата голяма автогара в София, специализирана основно в международен превоз, е автогара "Сердика". Комплексът на Автогарата включва и Търговски комплекс с офиси на транспортни фирми, магазини и заведения, както и подземен и надземен паркинг с 1 000 парко места.

Автостанциите "Подуяне", "Юг" и "Запад" са специализирани основно за вътрешни линии.

ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

София е достъпна с железопътен транспорт като има и предимството да разполага с най-голямата жп-гара в страната - Централна ЖП-гара, която приема основната част от жп-трафика, включително и по международните направления. През 2021 г. поради мерките за ограничаване на пандемията е отменено движението на повечето международни влакове, като се поддържат само направленията до Румъния – Букурещ и Крайова.

В резултат на това през годината с международни влакове са пристигнали едва 1063 пътници, с което се отбелязва най-ниския брой пристигания за последните 10 години. Намалението спрямо 2020 г. е с над 71 %, а спрямо предпандемичната 2019 г. – с почти 94 %.

Като цяло намалява и общият брой на пътниците, пристигнали от международни и вътрешни направления и през 2021 г. той възлиза на 1 691 921 пънци, с 10 % по-малко в сравнение с 2020 г.

Източник: БДЖ

ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

С градски транспорт се осигурява обслужването на всички населени места на територията на Столична община. Предоставянето на обществен превоз на пътници се извършва от общински и частни оператори, като организацията, управлението и контролът на обществения транспорт са възложени на Център за градска мобилност ЕАД (ЦГМ).

София се обслужва от 14 трамвайни и 10 тролейбусни линии¹, както и 6 линии, обслужвани от електробуси. През 2021 г. по тях са превозени над 103,7 млн.пътници. Подвижният състав на трамвайния транспорт включва 283 трамвайни мотриси, като 92 от тях (32,5 %) са с нисък под. Средната възраст на

¹По данни на „Столичен електротранспорт“ ЕАД

моторите е 26,1 г.

Паркът на тролейбусите и електробусите се състои от 169 машини със средна възраст 9,9 г. за тролейбусите и 0,8 г. за електробусите. Преобладаващата част от машините е с нисък под – 155 бр или почти 92 % от всички.

През 2021 г. Цената на картите (билетите) за еднократно пътуване с градски транспорт остава непроменена и е 1,6 лв.

Продължава разпространението и на "Карта София" - специален превозен документ, ориентиран към туристите в София. "Карта София" типичен city-pass е с валидност 3 дни и комбинира правото на неограничено пътуване с градски транспорт с възможността за посещение на музеи и забележителности и ползването на различни услуги на намалени цени. Цената на картата през 2021 г. се запазва

20 лв.

През 2021 г. в експлоатация са 3 линии на софийското метро с обща дължина 53 км и обслужвани от 40 метростанции. Средният брой на обслужваните пътници в делничен ден е 260 000 души, а общият среднодневен брой на пътниците е 350 хил. души. През 2021 г. са превозени общо 64,6 млн. пътници, което е увеличение с над 13 % спрямо предходната година.

Схема на софийското метро
Sofia Metro map

НАСТАНЯВАНЕ

СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ ПО ВИД

През 2021 г. общият брой на функциониращите категоризирани места за настаняване в София намалява със 15.6 % спрямо предходната година и е 485 обекта. От тях 388 са категоризирани от кмета на СО или с почти 17 % по-малко от предходната 2020 г. Броят на обектите, категоризирани от от Министъра на туризма², също намалява до 97 обекта или с около 8 % по-малко спрямо 2020 г.

Повечето разглеждани видове места за настаняване показват сходна динамика по отношение на развитието си през 2021 г. и отбелязват намаление спрямо предходната година. Като относителни стойности най-сериозно е то при туристическите хижи (-60 %) и мотелите (-40 %), но като абсолютен брой най-значително намаляват апартаментите за гости и стаите за гости, съответно с 38 и 34 обекта. Извън общата тенденция на намаление остават пансионите и почивните станции, които запазват своя брой, както и бунгалата и вилите, при които се наблюдава ръст в броя на обектите, макар и в минимален абсолютен размер.

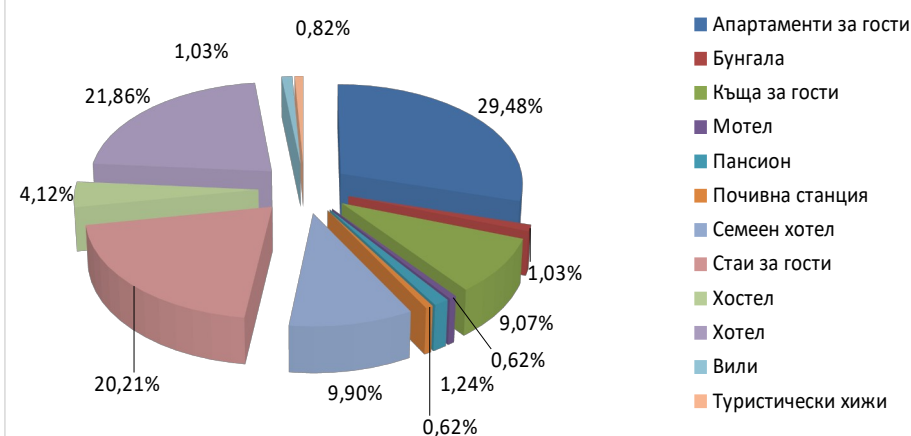
Вид категоризирани места за настаняване	Брой обекти		Изменение	
	2019	2020	2021	21/20 (%)
Апартаменти за гости	202	181	143	-20.99
Бунгала	4	3	5	66.67
Къща за гости	43	46	44	-4.35
Мотел	3	5	3	-40.00
Пансион	8	6	6	0.00
Почивна станция	3	3	3	0.00
Семеен хотел	66	55	48	-12.73
Стаи за гости	156	132	98	-25.76
Хостел	20	17	20	17.65
Хотел	102	113	106	-6.19
Вили	2	0	5	n/a
Туристически хижи	5	10	4	-60.00
Общо	614	571	485	-15.06

Източник: НТР

Различната динамика при отделните видове обекти води и до известни изменения в структурата на местата за настаняване по вид в сравнение с 2020 г. Апартаментите за гости и стаите за гости запазват своята водеща позиция като брой обекти, но техният дял от всички обекти вече съставлява по-малко от половината места за настаняване – 29.48 % и 20.21 %. В същото време хотелите вече осигуряват над 1/5 от местата за настаняване в София (21.86 %). Забележим е делът на семейните хотели (9.9 %) и къщите за гости (9.07 %).

² Информацията в този раздел е на база данни от Националния туристически регистър

**Структура на местата за настаняване по вид и брой обекти,
2021 г.**

Източник: НТП

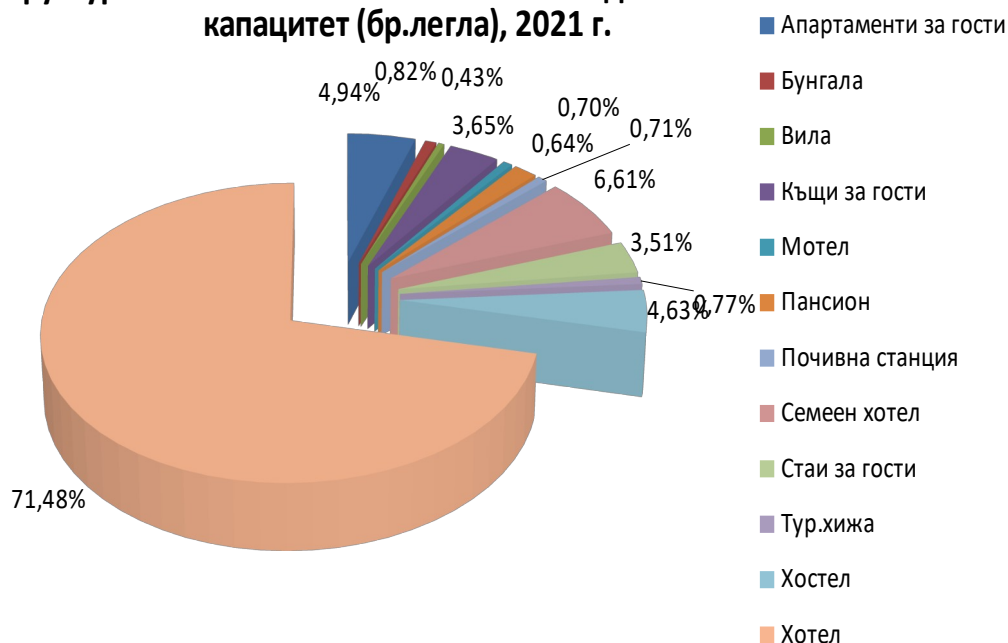
Техническият капацитет на местата за настаняване също следва негативна тенденция през 2021 г. Броят на леглата е 19 104, което представлява спад от 10.1 % спрямо 2020 г., когато техният брой е 21 257 легла. С това броят на леглата е съпоставим с този през предпандемичната 2019 г. (19 269 легла). При отделните видове следва да се отбележи намалението на леглата в хотели от 15 087 до 13 656 легла, което е и най-големият спад като абсолютен брой.

Вид категоризирани места за настаняване	Брой обекти	Технически капацитет	
		стаи	легла
Апартаменти за гости	143	442	943
Бунгала	5	62	157
Вила	5	43	83
Къщи за гости	44	298	698
Мотел	3	67	134
Пансион	6	145	331
Почивна станция	3	63	136
Семеен хотел	48	652	1263
Стаи за гости	98	305	670
Тур.хижа	4	42	148
Хостел	20	385	885
Хотел	106	7777	13656
Общо	485	10281	19104

Източник: НТП

Въпреки намалението, хотелите продължават да осигуряват основната част от легловия капацитет на столицата, като дори увеличават минимално относителния си дял от всички легла в места за настаняване до 71.48 %.

Структура на местата за настаняване по вид и технически капацитет (бр.легла), 2021 г.

Източник: НТР

КАТЕГОРИЙНА СТРУКТУРА НА МЕСТАТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ

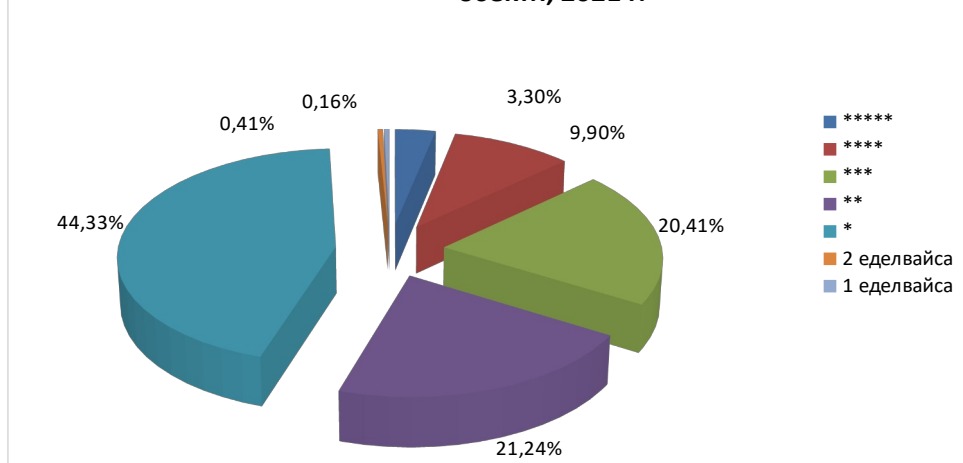
През 2021 г. местата за настаняване продължават да следват противоположни тенденции на развитие разгледани според тяхната категория. Възходяща тенденция, както през предходните години, е налице при местата за настаняване във високата категориен пояс – броят на обектите 4 и 5 звезди се увеличават съответно с 17.07 % и 14.29 %. При всички останали видове обекти се наблюдава намаление, като единствено обектите с категория „2 еделвайса“ запазват своя брой.

Категория	Брой обекти			Изменение 21/20 (%)
	2019	2020	2021	
*****	13	14	16	14.29
****	38	41	48	17.07
***	148	129	99	-23.26
**	143	123	103	-16.26
*	267	254	215	-15.35
3 еделвайса	1	2	0	-100.00
2 еделвайса	2	2	2	0.00
1 еделвайса	2	6	2	-66.67
Общо	614	571	485	-15.06

Източник: НТР

Структурата на местата за настаняване по категория се запазва спрямо 2020 г. Като брой обекти продължават да преобладават обектите от ниския и средния категориен пояс - 1 - 3 звезди. Най-значителен остава дялът на обектите 1 звезда, които съставляват 44.33 % - идентичен дял с този през 2020 г. (44,48 %). Леко намаление на относителния дял се наблюдава при обектите с категория 2 и 3 звезди - 21.24 % и 20.47 %. Обектите във високите категориен нива (4 и 5 звезди) макар и минимално увеличават тежестта си като брой обекти съответно 9.9 % и 3.3 %.

Структура на местата за настаняване по категорията и брой обекти, 2021 г.

Източник: НТР

Намаление в броя на леглата през 2021 г. се наблюдава при всички категории, като единственото изключение са местата за настаняване „пет звезди“. При тях е налице увеличение на леглата с 10.17 % и те наброяват 4 202 легла. Сред местата за настаняване от останалите категории най-голям брой легла „губят“ обектите с категория „3 звезди“, чийто брой намалява от 4284 легла на 2540 легла (спад с над 40 %). По-сериозно като относителна стойност е намалението при леглата в места за настаняване с категория „1 еделвайс“ и „3 еделвайса“, но при тях абсолютни стойности са значително по-ниски.

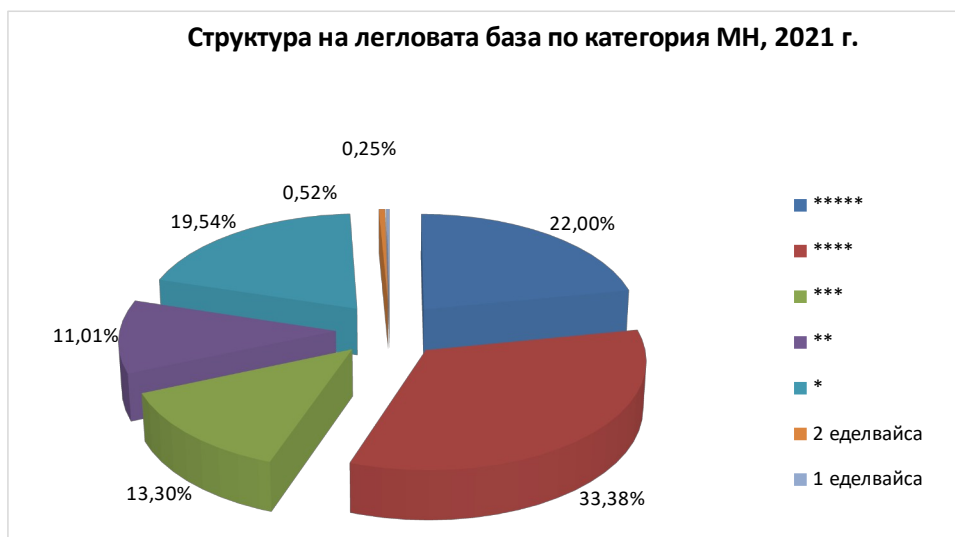
Категория	2020		2021		Изменени е в броя на стаите 21/20 (%)	Изменени е в броя на леглата 21/20 (%)
	Брой стаи	Брой легла	Брой стаи	Брой легла		
*****	2202	3814	2388	4202	8.45	10.17
****	3537	6540	3641	6377	2.94	-2.49
***	2410	4284	1441	2540	-40.21	-40.71
**	1160	2306	1068	2104	-7.93	-8.76
*	1771	3996	1701	3733	-3.95	-6.58
3 еделвайса	33	80	0	0	-100.00	-100.00
2 еделвайса	24	100	24	100	0.00	0.00
1 еделвайса	18	137	18	48	0.00	-64.96
Общо	11155	21257	10281	19104	-7.84	-10.13

Източник: НТР

През 2021 г. местата за настаняване с категория „4 звезди“ и „5 звезди“ продължават да увеличават своята тежест в структурата на легловата база по категория и вече съставляват повече от половината легла в места за настаняване в София. Най-голям дял от леглата в столицата са разкрити в обекти с категория „4 звезди“ – 33.38 %, а леглата в места за настаняване „5 звезди“ са 22 % от всички легла. Местата за настаняване от останалите категории свиват своя дял, с изключение на обектите с категория „1 звезда“. Най-осезаемо е намалението това при категория „3 звезда“, при която спадът на относителния дял е от 20.15% през 2020 г. до 13.3 % през 2021 г. Въпреки това намаление в

категорийната структура продължава да доминира легловият капацитет от среден и висок клас – над 2/3 от всички легла.

Обектите с категории 1-2 еделвайса предлагат общо само 148 легла и делът им в структурата на легловата база е незначителен (под 1 %).

Източник: НТР

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТЪРСЕНЕТО

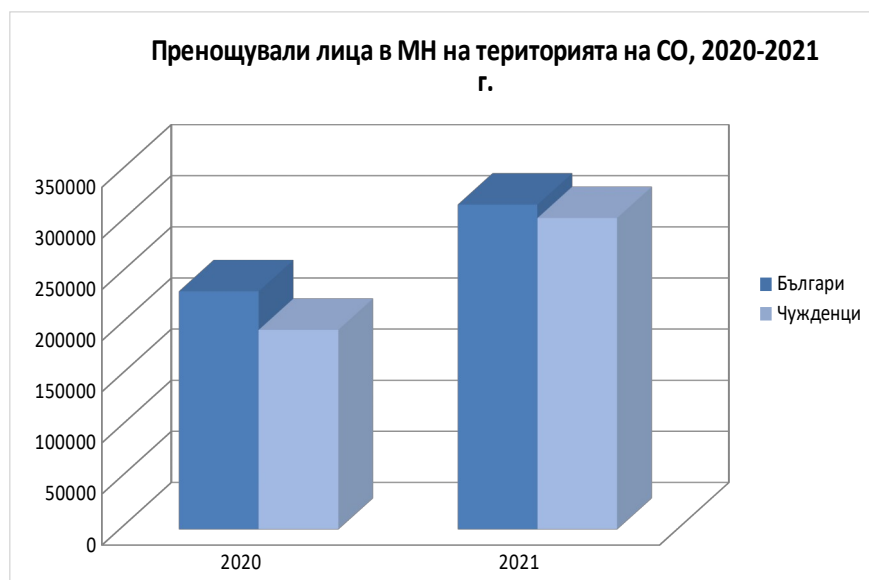
ПРЕНОЩУВАЛИ ЛИЦА

След сригът през 2020 г. и въпреки продължаването на пандемията и през част от следващата година, през 2021 г. се възстановява тенденцията на нарастване броя на пренощуващите лица в местата за настаняване, характерна за Столична община преди пандемията. През 2021 г. броят на пренощуващите лица в местата за настаняване се увеличава с 45.33 % и достига 622 295 гости в местата за настаняване според данните на ЕСТИ.

Националност	2020		2021		Изменение 21/20 (%)
	Брой	Отн. Дял (%)	Брой	Отн. Дял (%)	
Българи	232991	54.41	317738	51.06	36.37
Чужденци	195204	45.59	304557	48.94	56.02
Общо:	428195	100.00	622295	100.00	45.33

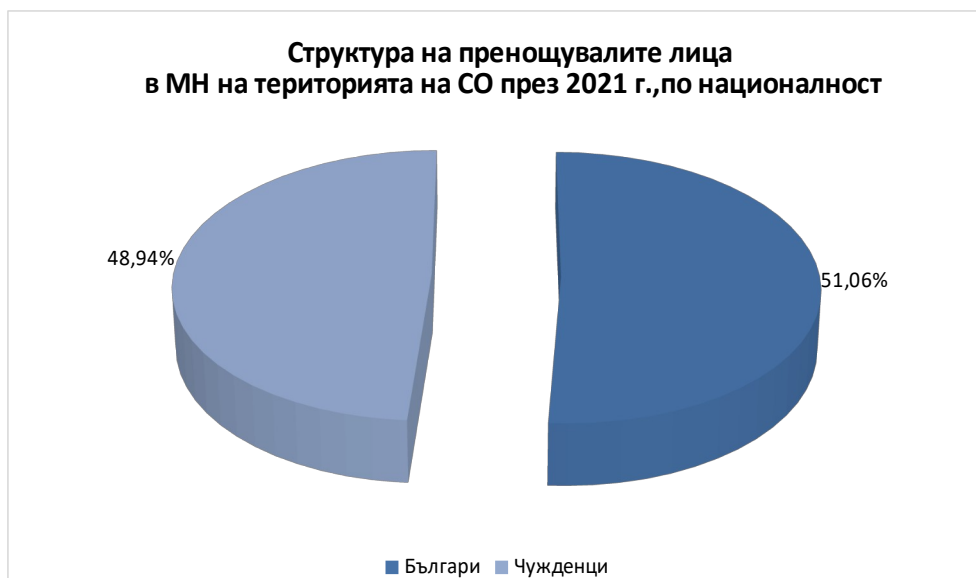
Източник: ЕСТИ

Увеличението в броя на пренощуващите лица засяга както българите, така и чуждестранните гости. Пренощуващите лица от България през 2021 г. са 317 738 и са се увеличили с 36.37 % в сравнение с предходната година. При чужденците ръстът е още по-голям – 56.02 % и техният брой достига 304 557 гости.

Източник: ЕСТИ

Разликата в темпът на нарастване при българите и при чуждестранните гости води до лека промяна в структурата на пренощуващите лица по националност. Тя е сходна на тази през 2020 г. и все още показва лек превес за гостите от България, което не е типично за дестинацията, но дяловото съотношение вече е почти изравнено. През 2021 г. българите са съставлявали около 51.06 % от всички гости в местата за настаняване, докато дялът на чуждестранните гости е 48.94 %.

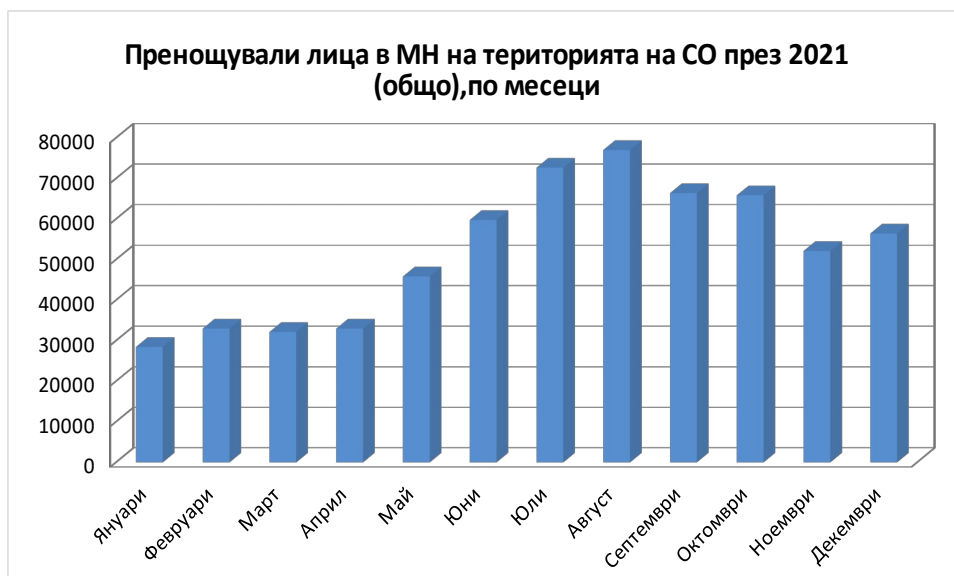
Източник: ЕСТИ

Разпределението на пренощуващите лица като общ брой по месеци през 2021 г. е неравномерно и продължава да отразява хода на пандемията. Началните месеци от годината са силно повлияни от разпространението на вируса, докато след април с овладяването на пандемията и отслабването на рестриктивните мерки за пътуване се наблюдава осезаемо покачване на броя на пренощуващите лица в местата за настаняване. Така се достига до обичайните за София върхови стойности през летните и есенните месеци.

Брой пренощували лица през 2021 г., по месеци			
	Българи	Чужденци	Общо
Януари	19483	8948	28431
Февруари	22373	10566	32939
Март	19546	12578	32124
Април	19935	13033	32968
Май	27136	18690	45826
Юни	30942	28774	59716
Юли	32142	40509	72651
Август	30393	46594	76987
Септември	30823	35526	66349
Октомври	29710	36101	65811
Ноември	24723	27384	52107
Декември	30532	25854	56386
ОБЩО	317738	304557	622295

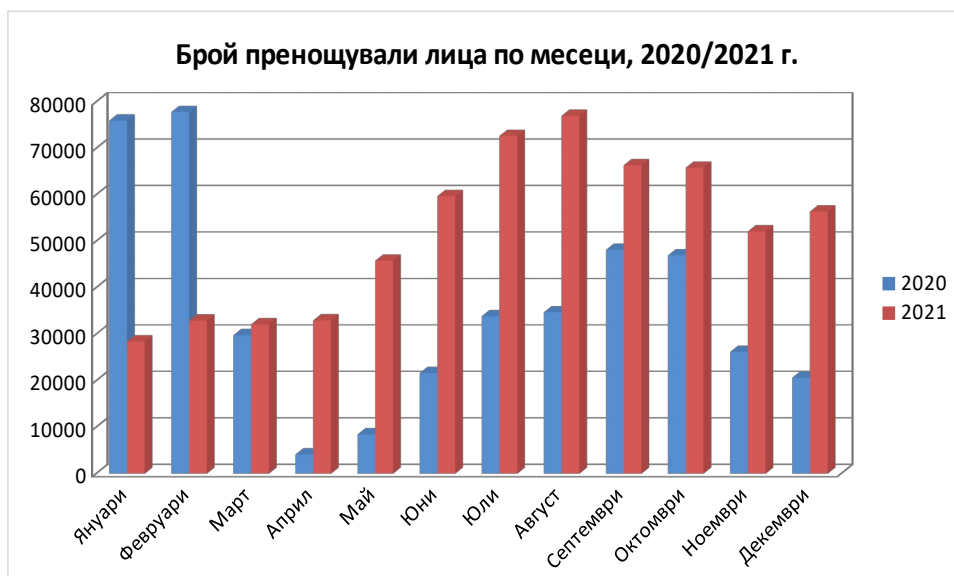
Източник: ЕСТИ

На месечна база най-голям брой пренощували лица са регистрирани през месеците юли и август – съответно 72 651 и 76 987 души. Извън този пик е видна цялостна положителна тенденция през второто полугодие - при средномесечна стойност от 51 858 пренощували лица всички месеци след април надхвърлят това средно ниво.

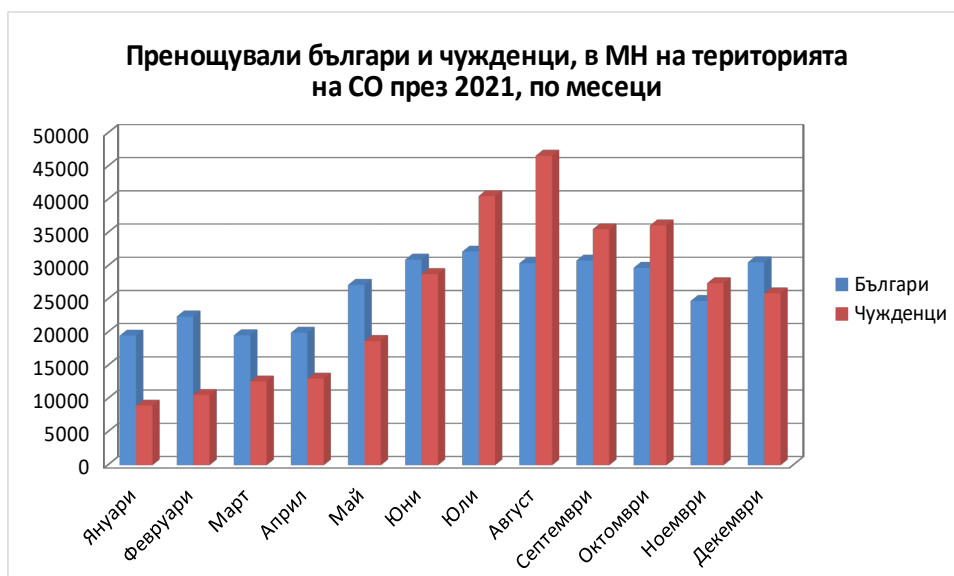
Източник: ЕСТИ

Сравнението с предходната 2020 г. по месеци предлага нови детайли по отношение годишното разпределение на пренощувалите лица. Предпандемичните януари и февруари 2020 г. се съпоставят с еквивалентния период на 2021 г., когато пандемията все още не е овладяна и това предполага спад в броя на пренощувалите лица през 2021 г. в сравнение с предходната – съответно с 63 % и 58 % през двата месеца. При всички останали месеци обаче данните за 2021 показват ръст спрямо 2020. Като относителна стойност той е най-висок през април и май (700 % и 443 %), а като абсолютна стойност – през август, когато гостите в местата за настаняване са били с 42 274 повече от същия месец на 2020 г.

Източник: ЕСТИ

Разпределението на пренощувалите лица по месеци при българите и при чуждите гости показва сходна тенденция за нарастване в хода на годината с пик през летните месеци. В рамките на годината най-много чужди гости са приети през август (46 594 души), а български граждани – през юли (32 142 души). От друга страна забележимо българите преобладават през първите месеци на годината, когато все още са налице ограничения за пътуванията извън съответната държава. В хода на годината и с облекчаването на мерките броят на чуждестранните гости започва да взема превес и надвишава броя на българите през почти всички месеци на второто полугодие.

Източник: ЕСТИ

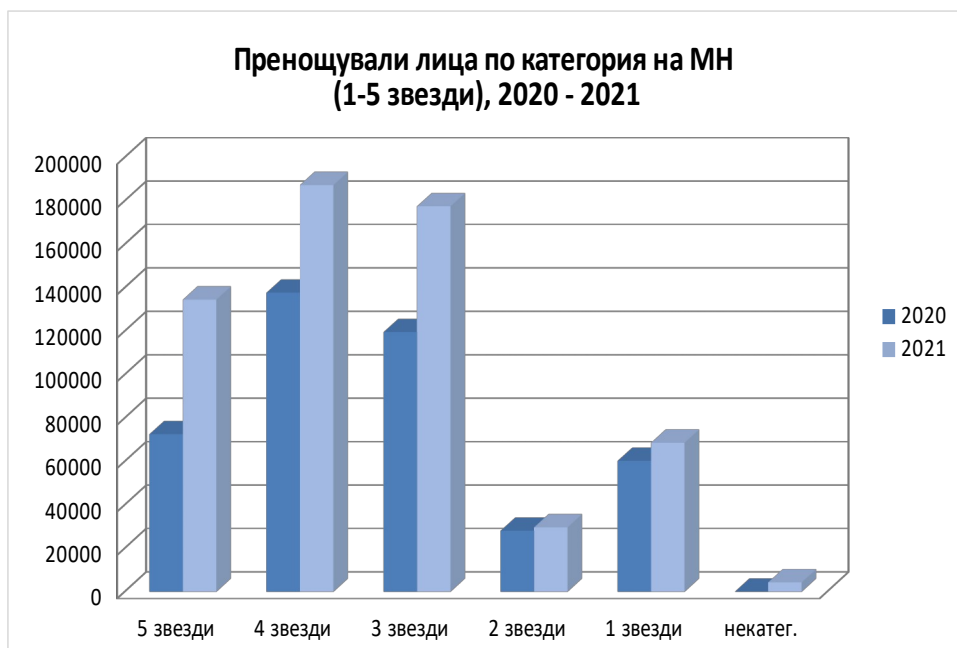
В разпределението на пренощувалите лица според категорията на местата за настаняване се наблюдава ръст при брой пренощували във всички категорийни нива³. Като относителна стойност той е най-значителен при пренощувалите в места за настаняване с категория 5 звезди (85.41 %) и 3 звезди (48.45 %).

При отделните сегменти се наблюдава сходна динамика – и при гостите от страната, и при чужденците е налице най-сериозно увеличение на пренощувалите в средно- и висококатегорийни обекти (3-5 звезди). При българи е за отбелязване огромният ръст на пренощували в обекти 5 звезди (132.68 %), докато при чужденците най-силно е нарастнал интересът към местата за настаняване с 3 звезди и 5 звезди (71-72 %). От друга страна и при двете групи гости най-слабо се е повишил броят на пренощувалите в местата с категория 2 звезди, съответно с 6.19 % при българите и 3.63 % при чужденците.

Пренощували лица по категория на местата за настаняване, 2020 - 2021 г.									
Категория	2020			2021			Изменение '21/'20 (%)		
	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българ и	Чужденц и	Общ о
5 звезди	16899	55676	72575	39320	95238	134558	132.68	71.06	85.41
4 звезди	62097	75667	137764	80972	106377	187349	30.40	40.59	35.99
3 звезди	82558	37044	119602	113873	63675	177548	37.93	71.89	48.45
2 звезди	22555	5571	28126	23951	5773	29724	6.19	3.63	5.68
1 звезда	45308	15001	60309	50518	18152	68670	11.50	21.01	13.86
некатег.	0	0	0	1734	2639	4373	n/a	n/a	n/a
Общо	229417	188959	418376	310368	291854	602222	35.29	54.45	43.94

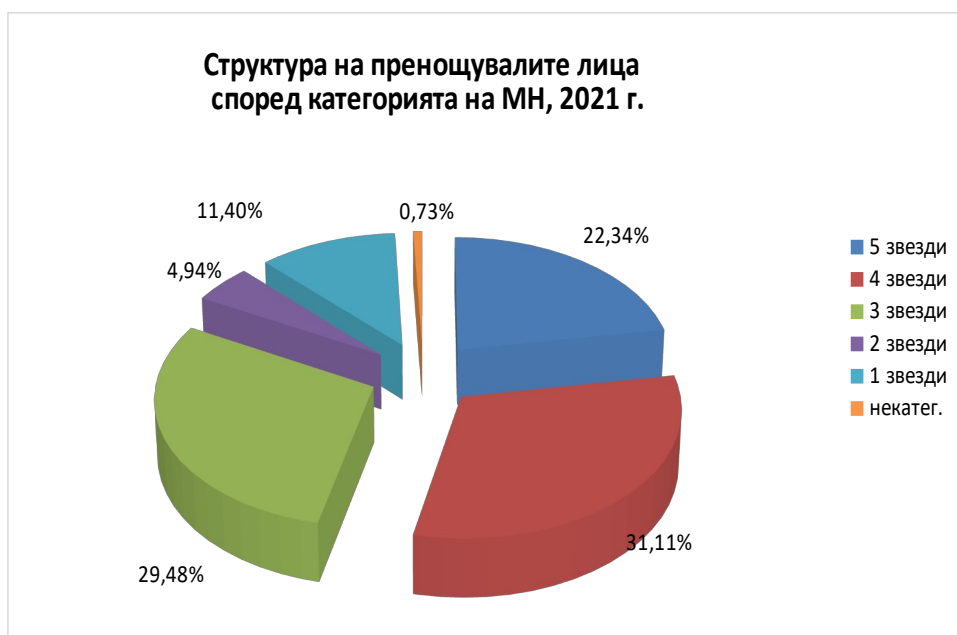
Източник: ЕСТИ

³ Статистиката на ЕСТИ дава различни данни за броя пренощували лица по месеци и броя пренощували лица по категория места за настаняване

Източник: ЕСТИ

В структурата на пренощувалите лица според категорията на местата за настаняване се запазват предпочитанията към обектите в средния и особено във високия категориен пояс – 82.93 % от всички пренощували лица са ползвали обекти с категория 3-5 звезди. Гостите, нощували в места за настаняване с 4 и 5 звезди, са над половината от всички гости – 53.45 %

Източник: ЕСТИ

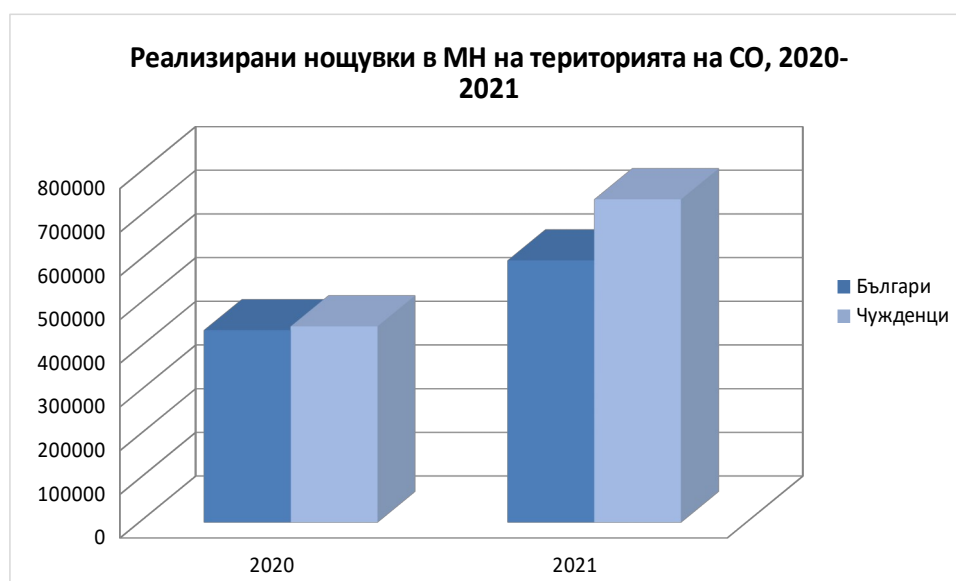
РЕАЛИЗИРАНИ НОЩУВКИ

През 2021 г. в местата за настаняване на територията на СО са реализирани 1 339 105 нощувки⁴, което представлява увеличение с над 50 % спрямо 2020 г. Резултатите от последната предпандемична година все още не са достигнати (1 952 814 нощувки през 2019 г.⁵), но ръстът е показателен за стартиралото излизане от кризата и връщане на възходящата тенденция в броя на реализираните нощувки от последните години.

Националност	2020		2021		Изменение 21/20 (%)
	Брой	Отн. дял (%)	Брой	Отн. дял (%)	
Българи	440216	49.52	599739	44.79	36.24
Чужденци	448791	50.48	739666	55.24	64.81
Общо:	889007	100	1339105	100.00	50.63

Източник: ЕСТИ

Ръстът през 2021 г. засяга нощувките, реализирани и от двата сегмента – българи и чужденци. Чуждестранните гости са реализирали 739 666 нощувки, което представлява увеличение с 64.81 % спрямо предходната година. Макар и в по-малък размер увеличението при нощувките на българите също е значително – 36.24 % и реализираните от българи нощувки вече възлизат на 599 739 нощувки.

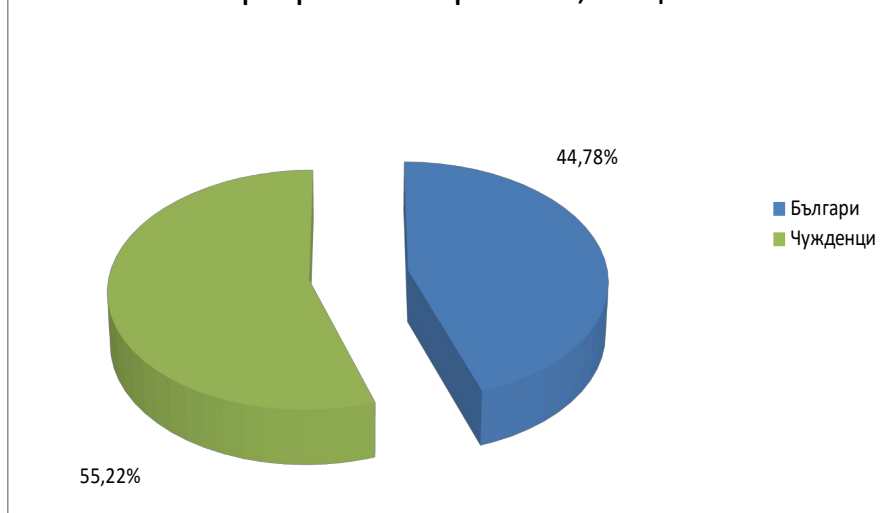
Източник: ЕСТИ

Въпреки, че като брой пренощували лица чуждестранните гости имат по-малък дял от българите, те продължават да реализират по-голям брой нощувки. По-високият темп на нарастване при тях води до минимално увеличение на делът им в структурата на реализираните нощувки – 55.22 % през 2021 г. при 53.85 % през 2020г.

⁴ Информацията в този раздел е по данни на ЕСТИ

⁵ Данни на НСИ за 2019 г.

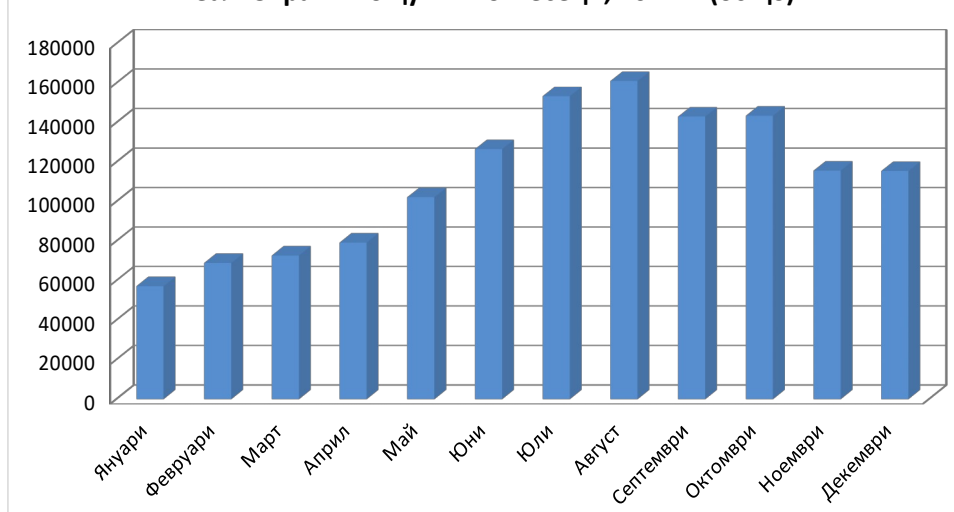
**Структура на реализираните нощувки
в МН на територията на СО през 2021 г., по националност**

Източник: ЕСТИ

Аналогично на разпределението при пренощуващите лица и разпределението на реализираните нощувки по месеци през 2021 г. отразява хода на пандемията. Първите месеци на годината (януари-април) са белязани от влошена епидемична обстановка и редица ограничения за пътуванията на водещи пазари и в резултат се регистрират най-ниски стойности на реализираните нощувки в рамките на годината. Абсолютният минимум е през януари с едва 57 215 нощувки. В последствие започва непрекъснато покачване на броя на нощувки за да се достигне до пикъта за годината през м. август със 161 045 нощувки. За отбелязване са също резултатите през ноември и декември, които по отчетени стойности изпреварват пролетните месеци (април и май) – нещо, което е необичайно за туристическия поток в София.

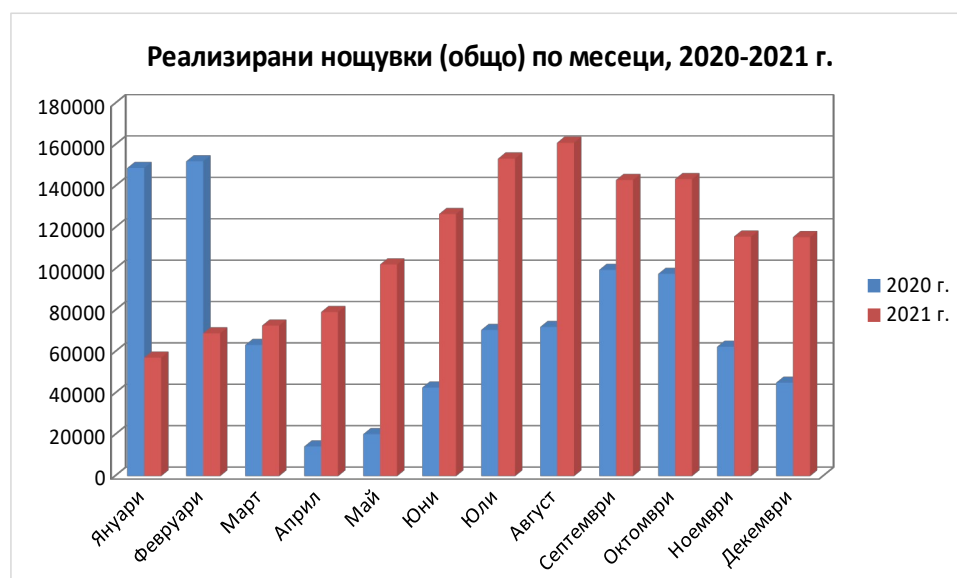
Реализирани нощувки по месеци, 2021 г. (общо)

Източник: ЕСТИ

Сравнението на разпределението на нощувките по месеци през 2021 г. с предходната 2020 г. потвърждава огромната зависимост между хода на пандемията и постигнатите резултати. Спадът в реализираните нощувки през януари и февруари 2021 г. спрямо същия период на 2020 г., когато пандемията все още не е започнала, е значителен – съответно -61.56 % за януари и -54.67 % за февруари.

Това са и единствените месеци през 2021 г., които отбелязват по-ниски резултати спрямо 2020 г. През всички останали месеци 2021 г. бележи ръст, най-сериозен като относителна стойност през април – повишение с над 455 % спрямо април 2020 г., когато е налице най-стриктния локдаун. Като абсолютен брой най-голямо увеличение на месечна база имат нощувките през август 2021 г., когато те са 161 045 или с 89 060 повече от м.август 2020 г.

Източник: ЕСТИ

Като цяло в рамките на годината нощувките от българи имат превес през първите месеци (януари – март), когато са налице и повече ограничения за международните пътувания. През всички останали месеци чуждестранните гости реализират повече нощувки в сравнение с българите.

Разпределението на нощувките по месеци разкрива различна динамика в хода на годината при българите и чужденците. Нощувките от чужденци са белязани от изключителна динамика в хода на годината, като броят им в месецът с най-много нощувки (м.август, 98 766 нощувки) надвишава над 4 пъти броят им в най-слабия месец (януари, 22 811 нощувки). За сметка на това разпределението на нощувките от българи по месеци е значително по-балансирано и не демонстрира подобни амплитуди. Най-голям брой нощувки българските гости реализират през юли, а най-малък – през януари, съответно 62 317 бр. и 34 404 бр.

Реализирани нощувки по месеци, 2021 г.			
Месец	Българ	Чужденци	Общо
Януари	34404	22811	57215
Февруари	38924	30020	68944
Март	38297	34433	72730
Април	38443	40841	79284
Май	50814	51400	102214
Юни	58485	68093	126578
Юли	62317	91064	153381
Август	62279	98766	161045
Септември	60160	82893	143053
Октомври	56518	86957	143475
Ноември	46005	69689	115694

Декември	53093	62399	115492
ОБЩО	599739	739366	1339105

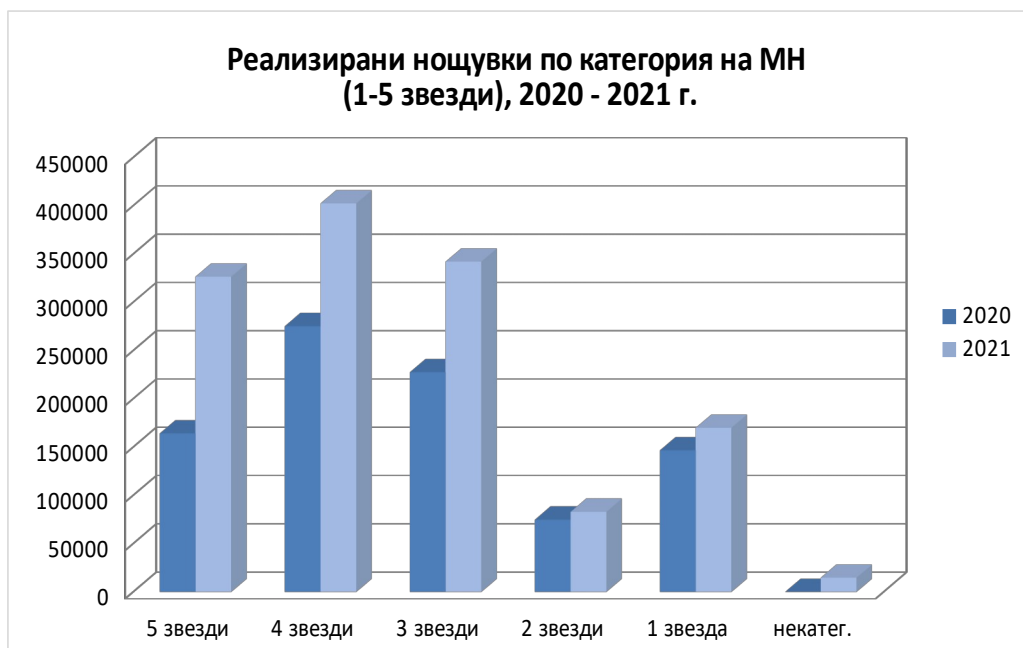
Източник: ЕСТИ

Разпределението на реализираните нощувки според категорията на обектите показва обща тенденция на повишение във всички категории обекти и при българите, и при чужденците. Налице е и обща тенденция нарастването да е по-голямо във по-високите категориярни нива (3-5 звезди) и най-голямо относително увеличение при местата за настаняване „5 звезди“ с почти 100 %.

Реализирани нощувки по категория на местата за настаняване, 2020 - 2021 г.									
Категория	2020			2021			Изменение '21/'20 (%)		
	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо	Българи	Чужденци	Общо
5 звезди	29033	135036	164228	72222	254360	326614	148.76	88.36	98.88
4 звезди	108705	166568	275358	146788	255662	402465	35.03	53.49	46.16
3 звезди	138040	89717	227679	195659	146582	342223	41.74	63.38	50.31
2 звезди	52261	22715	74930	59012	24056	83058	12.92	5.90	10.85
1 звезда	112177	34755	146812	120777	49244	170001	7.67	41.69	15.80
некатег.	0	0	0	5281	9463	14744	n/a	n/a	n/a
Общо	440216	448791	889007	599739	739366	1339105	36.24	64.75	50.63

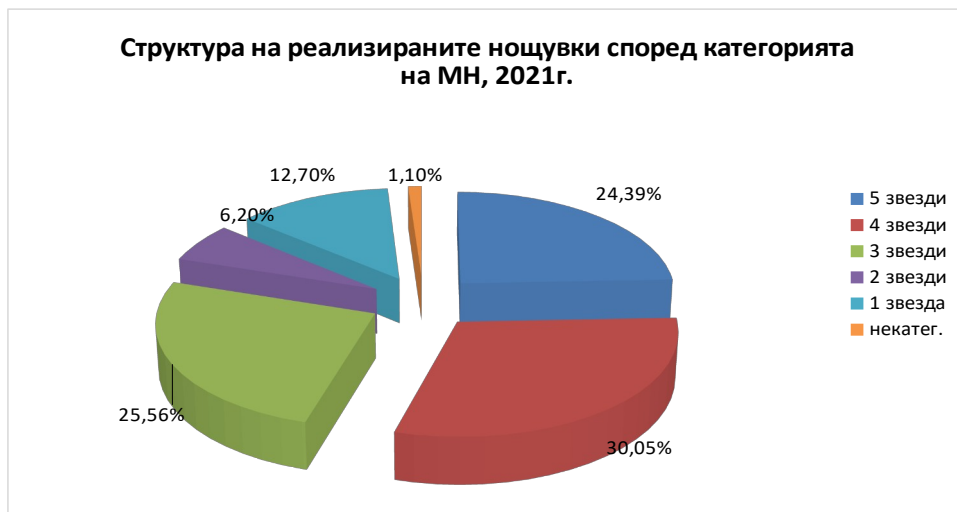
Източник: ЕСТИ

При отделните сегменти се откриват слаби специфики в рамките на общите тенденции. При българите се наблюдава най-сериозно нарастване на нощувките места за настаняване с категория „5 звезди“ (148.76 %) и най-ниско – при еднозвездните обекти (7.67 %). При чужденците увеличението при категория „5 звезди“ също е най-високо (88.36 %), но прави впечатление и немалкия ръст на нощувките в места за настаняване „1 звезда“.

Източник: ЕСТИ

Структурата на реализираните нощувки според категорията на местата за настаняване е сходна на тази през 2021 г. и е традиционна за София като дестинация. Продължават да преобладават нощувките, реализирани в обекти в средния и високата категориен пояс – 79 % от всички нощувки са реализирани в обекти 3-5 звезди (при 75 % през 2020 г.). Нощувките в места за настаняване „5 звезди“ увеличават своята тежест и съставляват почти ¼ от всички нощувки, като през 2021 г. повишават дела си от 18.47 % на 24.39 %. Това увеличение е най-вече за сметка на нощувките в обекти „1 звезда“, чийто дял намалява от 16.51 % на 12.7 %, и на нощувките в обекти „2 звезди“ – от 8.43 % през 2020 г. на 6.2 % през 2021 г.

Източник: ЕСТИ

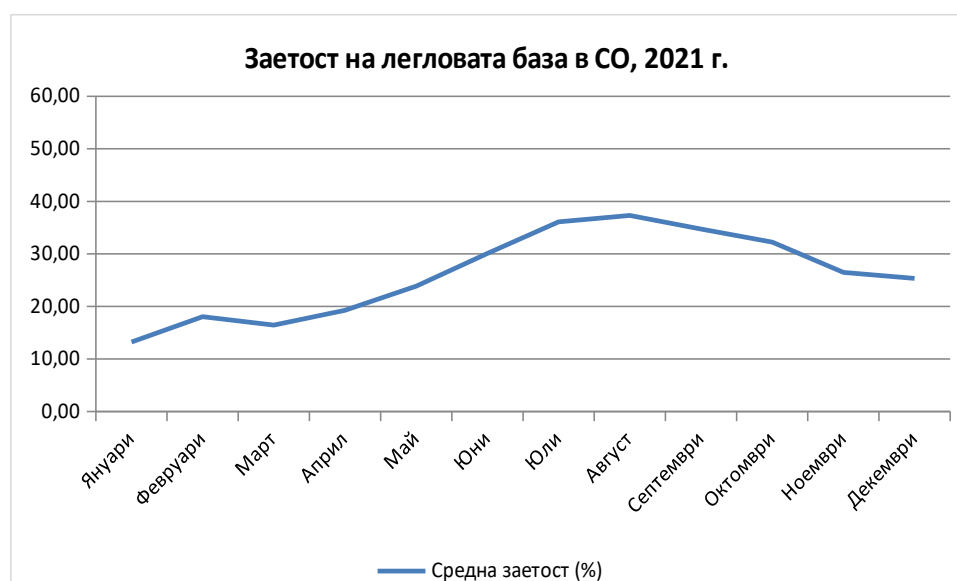
ЗАЕТОСТ НА ЛЕГЛОВАТА БАЗА

Средногодишната заетост⁶ на легловата база в София се повишава от 18,99 % през 2020 г. до 26,29 % през 2021 г. Изменението на средната заетост по месеци в рамките на 2021 г. съответства на общата тенденция за основните показатели на търсенето. Началните месеци (януари и февруари) започват със спад на средната месечна заетост спрямо предходната година, като през януари тя има и най-ниски средномесечни стойности за цялата 2021 г. – едва 13,22 %. Постепенно с отслабването на пандемията и ограниченията за пътуване, заетостта започва да се покачва за да достигне своя пик през август (37,32 %).

Средна заетост по месеци, 2020-2021 г. (в %)

Месец	2020	2021
Януари	35.1	13.22
Февруари	38.06	18.05
Март	13.52	16.44
Април	4.56	19.28
Май	6.62	23.87
Юни	11.29	30.07
Юли	17.28	36.09
Август	17.66	37.32
Септември	23.26	34.72
Октомври	21.89	32.25
Ноември	14.98	26.48
Декември	10.36	25.34
Средногодишно	18.99	26.29

Източник: НСИ

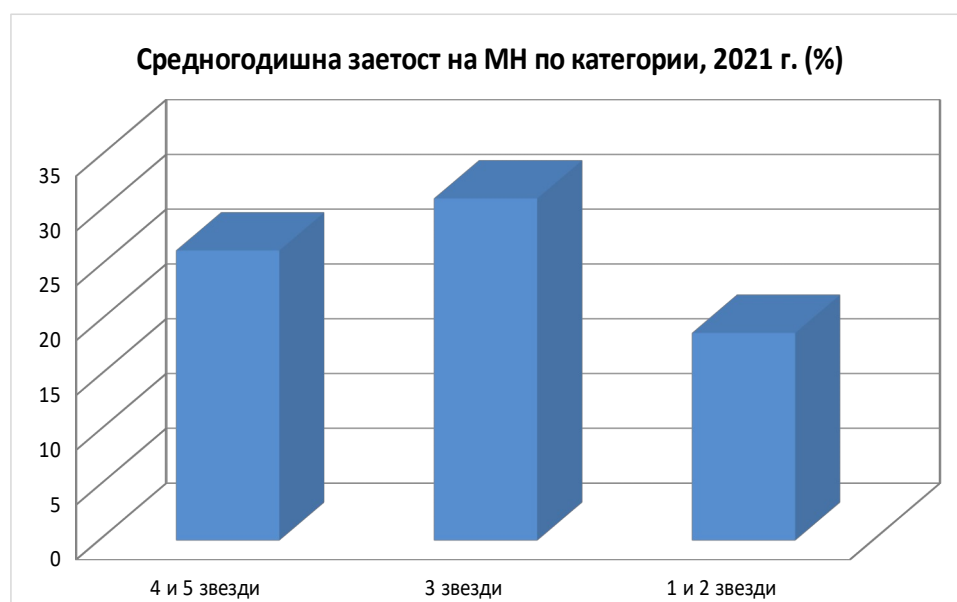
Източник: НСИ

По отношение на категорията на местата за настаняване се наблюдават различни темпове на нарастване на средната заетост. През 2021 г. тя е най-висока при местата за настаняване „3 звезди“ (31.2 %) като се

е покачила със 7 пункта в сравнение с 2020 г. (24.15 %). В процентно отношение най-голямо в спрямо предходната година е нарастването на заетостта във високотегорийните обекти (4-5 звезди) – от 18.32 % през 2020 до 26.46 % през 2021 г. Най-бавно нараства заетостта на легловата база в нискокотегорийните обекти (1-2 звезди), която се покачила от 15.05 % на 18.93 % през 2021 г.

Средногодишна заетост на МН по категория, 2021 г.			
Категория	Брой	Реализирани	Средна заетост (%)
	легладен.	нощувки	
4 и 5 звезди	2938158	777359	26.46
3 звезди	868791	271100	31.20
1 и 2 звезди	649008	122868	18.93
Средногодишно	4455957	1171327	26.29

Източник: НСИ

Източник: НСИ

ПОЗИЦИЯ НА СОФИЯ В ТУРИЗМА В БЪЛГАРИЯ

Като типично градска дестинация София е сред най-силно засегнатите дестинации в рамките на страната и през 2020 г. губи част от своите позиции в националната туристическа индустрия.

По отношение на предлагането през 2021 г. се наблюдава намаление на дела на София в рамките на страната. Според данните на НСИ в столицата са функционирали 3.6 % от местата за настаняване в страната, които са оперирали с 4.24 % от легловата база на България при съответно 3.95% и 4.76 % през 2020 г.

Делът на пренощуващите лица в София от общо пренощуващите в страната се запазва на сходно ниво – 10.65 % през 2021 г. в сравнение с 10.46 % за предходната година. , той все още изпреварва значително делът на предлагането. Лек спад се наблюдава при пренощуващите чужденци и техният дял е 16.69 % (18.85 % за 2020 г.) , докато при дела на пренощуващите българи нивата са съизмерими – 7.61 % за 2021 г. срещу 7 % през 2020 г.

Леко покачване се регистрира при относителния дял на реализираните нощувки като общият им брой съставлява 6,65 % (при 6.32 % през 2020 г.) , в т.ч. 5.25 % при нощувките от българи и 8.34 % при чужденците.

Средната продължителност на престоя на туристите в София отбелязва минимален ръст на фона на ръст и за страната като цяло – 1.95 нощувки за София и 3.12 нощувки за страната през 2021 г. при съответно 1,8 нощувки и 2.97 нощувки през 2020 г.

Въпреки нарастването на броя на нощувките и повишаването на заетостта на легловата база в София с темп, по-висок от този за страната, тя все още изостава от средното ниво на заетост на национално ниво - съответно 26.29 % и 30.54 % през 2021 г. срещу 18,99 % при 25,16% за предходната.

Икономическите резултати на местата за настаняване в София остават над средното ниво за страната. Средният приход от нощувка в София е 75 лв. (при 61 лв. за страната), а средногодишният приход от 1 легло е 6 827лв. (при 3 523 лв. за страната).

Показател	2021		
	Общо за страната	София (столица)	Дял на София (%)
Брой обекти	3335	120	3.60
Брой легла	304209	12896	4.24
Легладенонощия	57700656	4455957	7.72
Брой реализирани нощувки - общо	17620268	1171327	6.65
българи	9626501	504977	5.25
чужденци	7993767	666350	8.34
Брой пренощували лица - общо	5647634	601604	10.65
българи	3754603	285715	7.61
чужденци	1893031	315889	16.69
Среден престой	3.12	1.95	
Заетост (леглд) %	30.54	26.29	
Приходи от нощувки - общо	1071711253	88046680	8.22
от българи	487485504	27899754	5.72
от чужденци	584225749	60146926	10.30
Среден приход от 1 нощувка - общо (в лв.)	61	75	
българи	51	55	
чужденци	73	90	
Среден приход от 1 лице (в лв.)	190	146	
българи	130	98	
чужденци	309	190	
Среден приход от 1 легло (в лв.)	3523	6827	

Източник: НСИ

ОСНОВНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАРИ

И през 2021 г. посещенията в София от чужбина са повлияни от развитието на пандемията и изискванията към пътуващите до/от България, които отделните национални правителства въвеждат за своите граждани. На този фон основните генериращи пазари за София се запазват почти без промяна

спрямо 2020 г., като освен изпадането на Чехия от ТОП 20 на пазарите по пристигнали туристи за сметка на Унгария, настъпилите промени са свързани преди всичко с размествания в рамките на класацията и повишаване/намаляване относителната тежест на отделни пазари.

Най-много туристи през 2021 г. са пристигнали от Германия и Италия, съответно 25 595 и 22 898 души⁷. САЩ запазват своето място като трети по важност пазар с дял от 7.52 % от всички пренощуващи лица (22 079 души), а ТОП 5 се допълва от Румъния и Франция. Пазар номер 1 за 2020 г. Гърция губи своето място и остъпва чак на 8-а позиция с 14 003 туристи и 4.6 % относителен дял.

Сред водещите 20 пазара спрямо 2020 г. най-голям е относителният ръст при Украйна (130 %), Русия (119 %) и Унгария (106 %). Като абсолютен брой на туристите увеличението е най-сериозно при пазари Германия (+10 184 туристи), Италия (+9835 туристи) и САЩ (+8222 туристи). Гърция, Великобритания и Северна Македония са и единствените пазари, при които се наблюдава спад в броя на пренощуващите лица.

ТОП 20 на чуждестранните пазари според броя на пренощуващите лица, 2021 г.

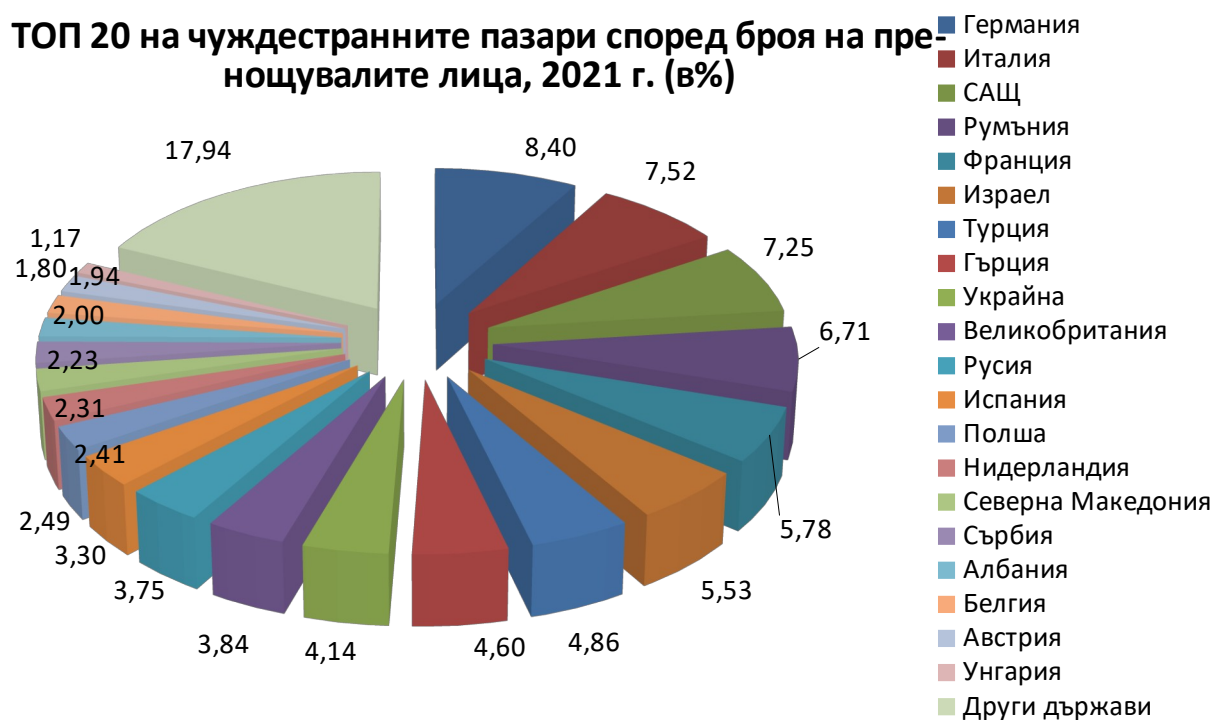
	Националност	2020	2021	Отн. дял '21	Изм. '21/'20	Позиция '20
1.	Германия	15411	25595	8.40	66.08	2
2.	Италия	13063	22898	7.52	75.29	4
6.	САЩ	13857	22079	7.25	59.33	3
4.	Румъния	10897	20424	6.71	87.43	7
5.	Франция	10450	17611	5.78	68.53	8
6.	Израел	12839	16855	5.53	31.28	5
7.	Турция	8360	14811	4.86	77.17	9
8.	Гърция	16908	14003	4.60	-17.18	1
9.	Украйна	5480	12620	4.14	130.29	12
10.	Великобритания	12101	11683	3.84	-3.45	6
11.	Русия	5222	11436	3.75	119.00	13
12.	Испания	6374	10061	3.30	57.84	11
13.	Полша	3836	7595	2.49	97.99	17
14.	Нидерландия	4167	7342	2.41	76.19	15
15.	Северна Македония	4923	7050	2.31	43.21	14
16.	Сърбия	7386	6805	2.23	-7.87	10
17.	Албания	4078	6106	2.00	49.73	16
18.	Белгия	3403	5915	1.94	73.82	18
19.	Австрия	2996	5486	1.80	83.11	19
20.	Унгария	1725	3557	1.17	106.20	0
	Други държави	31728	54625	17.94	72.17	
	Общ брой:	195204	304557	100.00	56.02	

Източник: ЕСТИ

В структурата на международния туристически поток не настъпват значителни промени през 2021 г. и той остава силно раздробен, без подчертано доминиращи пазари. В същото време е налице концентриране на туристопотока във пазарите от ТОП 20, които осигуряват около 82 % от всички туристи, а на водещите 10 от пазарите се дължат близо 59 % от пренощуващите лица.

⁷ Настоящият раздел ползва статистически данни от ЕСТИ.

ТОП 20 на чуждестранните пазари според броя на пренощуващите лица, 2021 г. (в%)

Източник: ЕСТИ

Страните от ЕС запазват своя относителен дял в туристопотока към София и през 2021 г. осигуряват 166 639 туристи или над половината (54,74%) от чуждестранните гости на столицата, с което остават водещ генериращ пазар за София. В рамките на ЕС са налице значителни различия между отделните държави. Интересът към София се запазва по-висок на традиционни за България и София пазари като Германия, Италия и Франция и съседните държави (Гърция, Румъния), докато при прибалтийските републики и някои държави от Централна Европа (Словакия, Словения) и Скандинавието (Финландия) е силно ограничен.

Пренощували лица в София от страните-членки на ЕС, 2021 г. (брой)

Държава	2021
Австрия	5486
Белгия	5915
Германия	25595
Гърция	14003
Дания	2403
Естония	865
Ирландия	1999
Испания	10061
Италия	22898
Кипър	1933
Латвия	908
Литва	1027
Люксембург	198
Малта	569
Нидерландия	7342
Полша	7595

Португалия	2938
Румъния	20424
Словакия	1357
Словения	1479
Унгария	3557
Финландия	945
Франция	17611
Хърватия	3460
Чехия	3392
Швеция	2679
Гости от ЕС:	166639
Дял от чуждите гости (%):	54.72

Източник: ЕСТИ

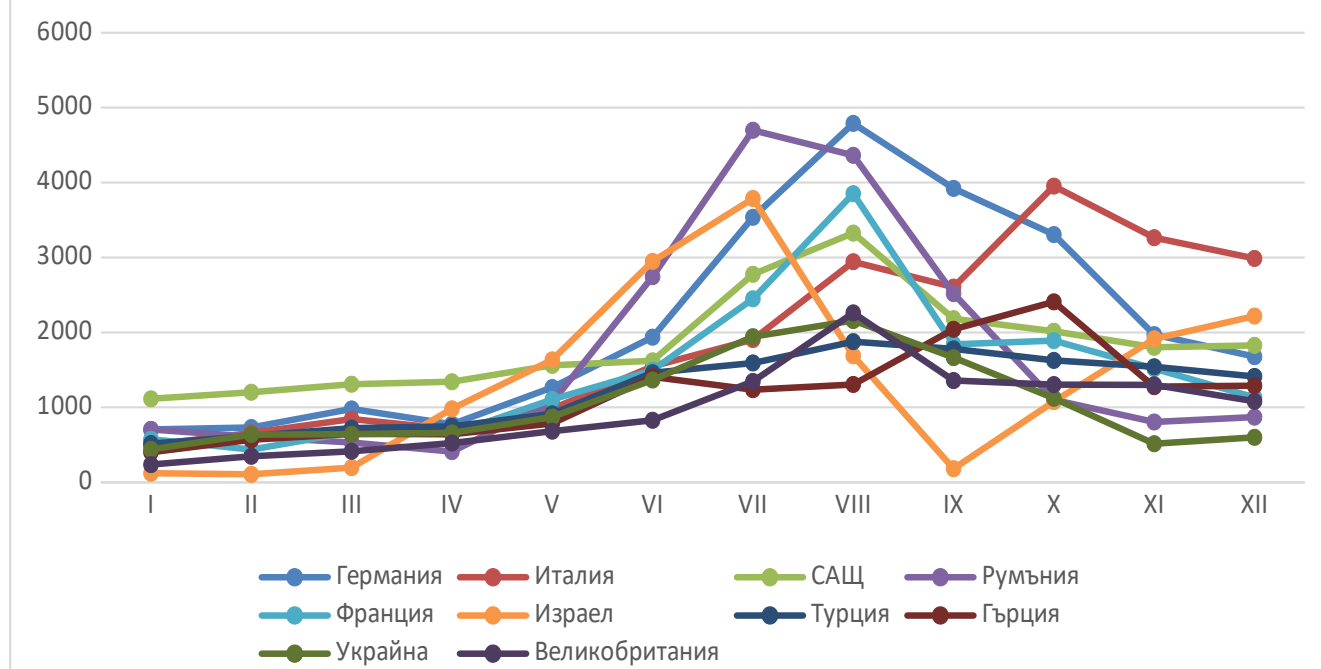
При далечните пазари и през 2021 г. се наблюдават слаби резултати в следствие на силните ограничения за пътуване на водещите азиатски пазари и този сегмент осигурява едва 8.72 % (26 552 души) от пренощуващите чуждестранни лица в местата за настаняване на София. Огромният дял в тези стойности се дължи на пазар САЩ.

Пазар	2021
Австралия	491
Бразилия	515
Индия	730
Канада	1350
Китай	873
Съединени щати	22079
Япония	514

Източник: ЕСТИ

Разпределението на пренощуващите лица в рамките на годината следва хода на пандемията. При броя на пренощуващите лица от водещите 10 пазари се оформят два периода – до и след месец май, когато е преломната точка в овладяването на пандемията. Отчетливо се оформят пиковите посещения от отделните пазари – Румъния и Израел през юли; Германия, Франция и САЩ през август; Италия и Гърция през октомври. За отбелязване е втори минимум на посещенията от Израел през септември, провокиран от локално нарастване на случаите с Ковид-19.

ТОП 10 чуждестранни пазари - пренощували лица по месеци, 2021 г.

Източник: ЕСТИ

Както през 2020 г. най-голям брой нощувки от чуждестранните пазари и през 2021 г. са реализирали гостите от САЩ – 65 400 бр. Гостите от Италия и Германия са осъществили съответно 56 732 и 53 013 нощувки и допълват ТОП 3 на пазарите според броя на нощувките в София.

Прави впечатление, че всички пазари бележат ръст в броя на нощувките през 2021 г.

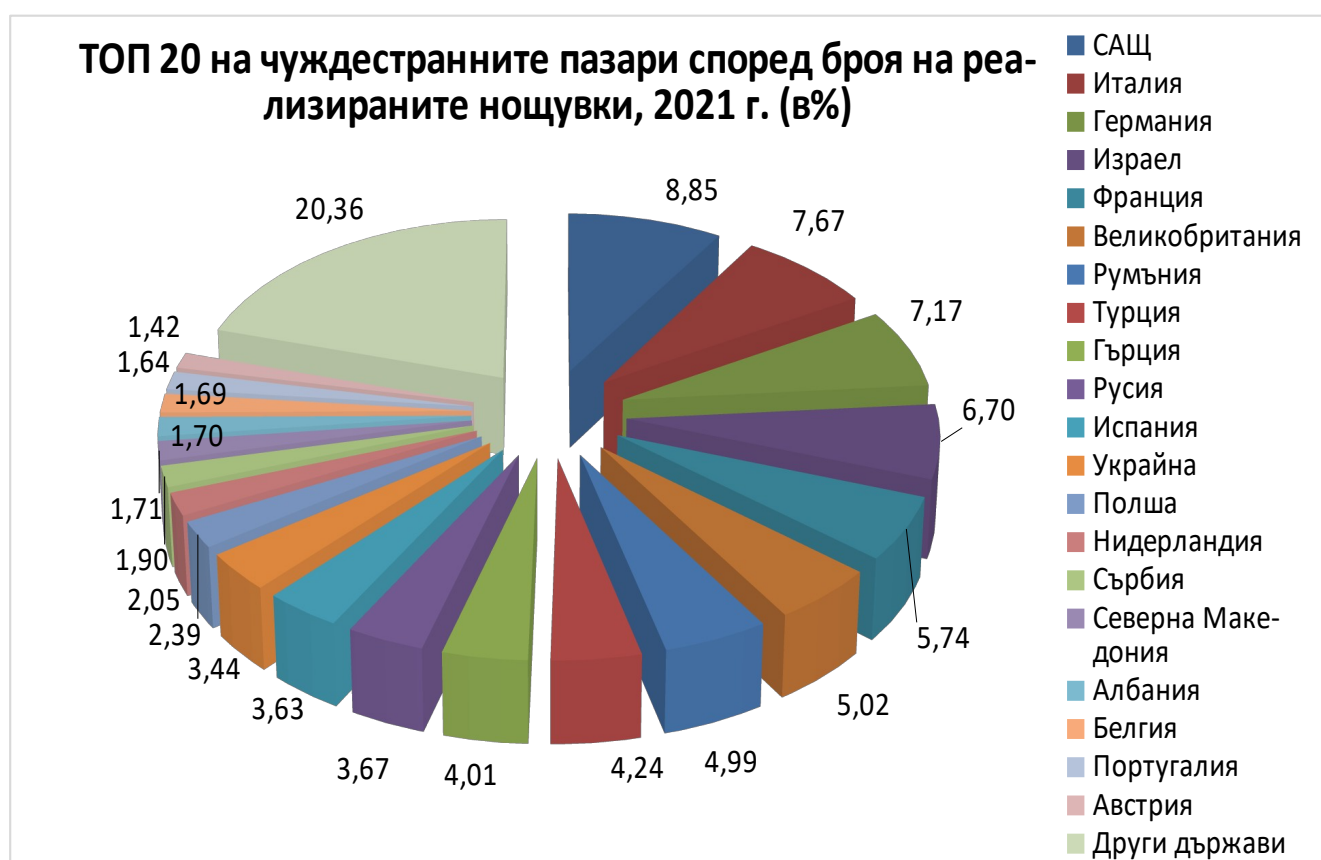
ТОП 20 на чуждестранните пазари по броя на реализираните нощувки, 2021 г.

	Националност	2020	2021	Дял '21	Изменение '21/'20
1	САЩ	36071	65400	8.85	81.31
2	Италия	29880	56732	7.67	89.87
3	Германия	31049	53013	7.17	70.74
4	Изrael	32916	49514	6.70	50.43
5	Франция	23932	42457	5.74	77.41
6	Великобритания	27805	37080	5.02	33.36
7	Румъния	20512	36868	4.99	79.74
8	Турция	19404	31360	4.24	61.62
9	Гърция	29211	29654	4.01	1.52
10	Русия	13058	27120	3.67	107.69
11	Испания	14506	26850	3.63	85.10
12	Укрaina	11788	25453	3.44	115.92
13	Полша	10174	17695	2.39	73.92
14	Нидерландия	8048	15128	2.05	87.97
15	Сърбия	13521	14054	1.90	3.94
16	Северна Македония	7779	12665	1.71	62.81

17	Албания	6619	12565	1.70	89.83
18	Белгия	7405	12523	1.69	69.12
19	Португалия	4121	12138	1.64	194.54
20	Австрия	5808	10533	1.42	81.35
	Други държави	95184	150564	20.36	58.18
	Общ брой:	448791	739366	100.00	64.75

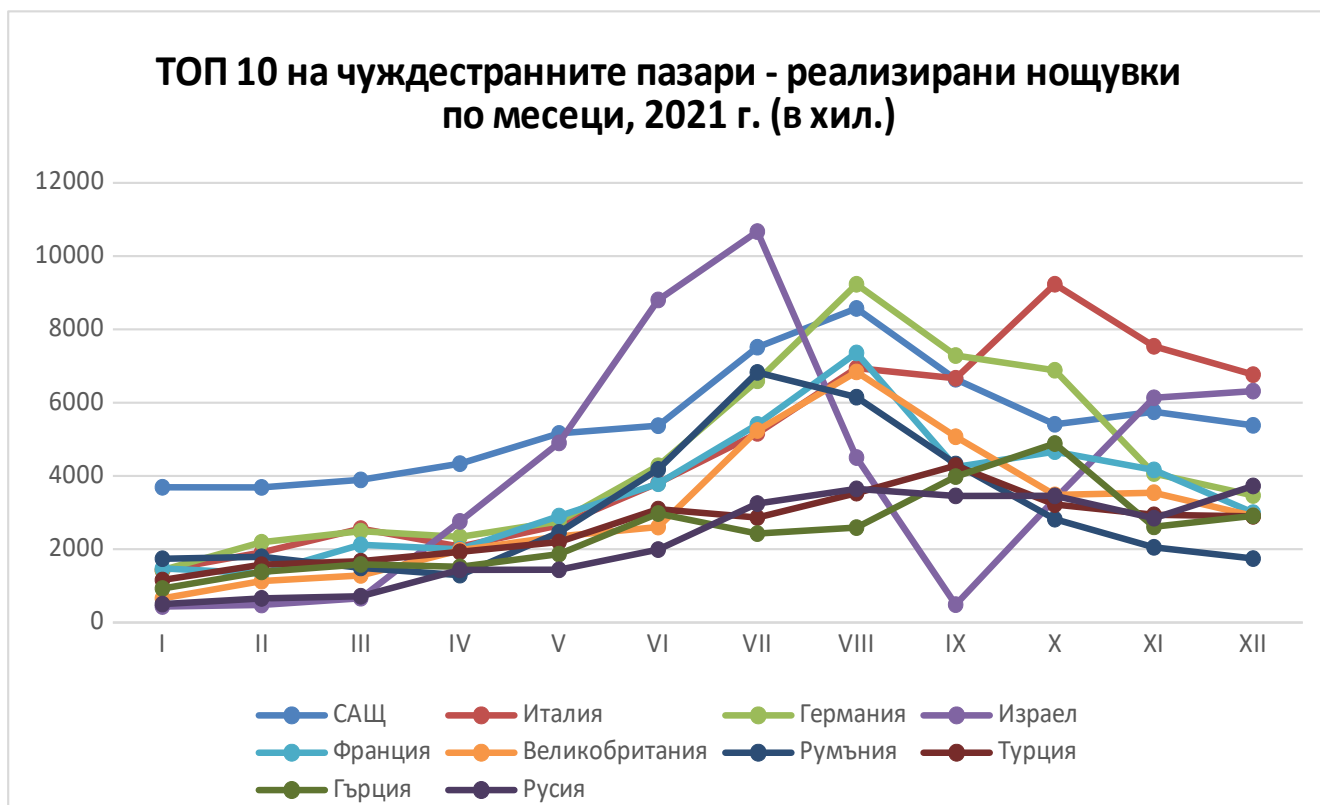
Източник: ЕСТИ

Структурата на реализираните нощувки според националността на гостите се запазва сходна с тази от предходната година. Като цяло липсва ясно изразен, доминиращ пазар, а страните от ТОП 20 са осъществили почти 80 % от всички нощувки на чужди туристи в София. От своя страна пазарите от ТОП 10 осигуряват над 58 % от реализираните нощувки през 2021 г.

Източник: ЕСТИ

Разпределението на реализираните нощувки по месеци допълва цялостната картина за 2021 г. И тук при пазарите от ТОП 10 се отчита слаб старт на през първите месеци на годината (до април), последван от рязко увеличение през летните месеци. Прави впечатление по-равномерното разпределение на нощувките при гостите от определени пазари (САЩ, Гърция, Турция, Русия) за сметка на разпределение с явно изразени пикове и минимума и големи амплитуди при други (Изrael, Великобритания, Италия, Франция).

Източник: ЕСТИ

През 2021 г. продължава тенденцията средната продължителност на престоя на чуждите туристи в София да се задържа на по-високи нива, отколкото преди пандемията. Спрямо предходната година средната продължителност на престоя на чуждите туристи се увеличава от 2.21 нощувки на 2.43 нощувки. Сред пазарите от ТОП 20 най-голяма средна продължителност се наблюдава при гостите от Великобритания (3.17 нощувки), САЩ (2.96 нощувки) и Израел (2.94 нощувки), а над средната продължителност е престоя и на гостите от Испания (2.67 нощувки) и Италия (2.48 нощувки).

Като цяло при гостите от съседните държави продължителността на престоя остава под средното ниво за София, с най-кратък престой за туристите от Северна Македония и Румъния, съответно 1.8 и 1.81 нощувки. Сред останалите пазари, както и през 2020 г., е за отбелязване относително по-късият престой на туристи от водещ пазар като Германия – 2.07 нощувки.

ЗАВЕДЕНИЯ ЗА ХРАНЕНЕ И РАЗВЛЕЧЕНИЕ

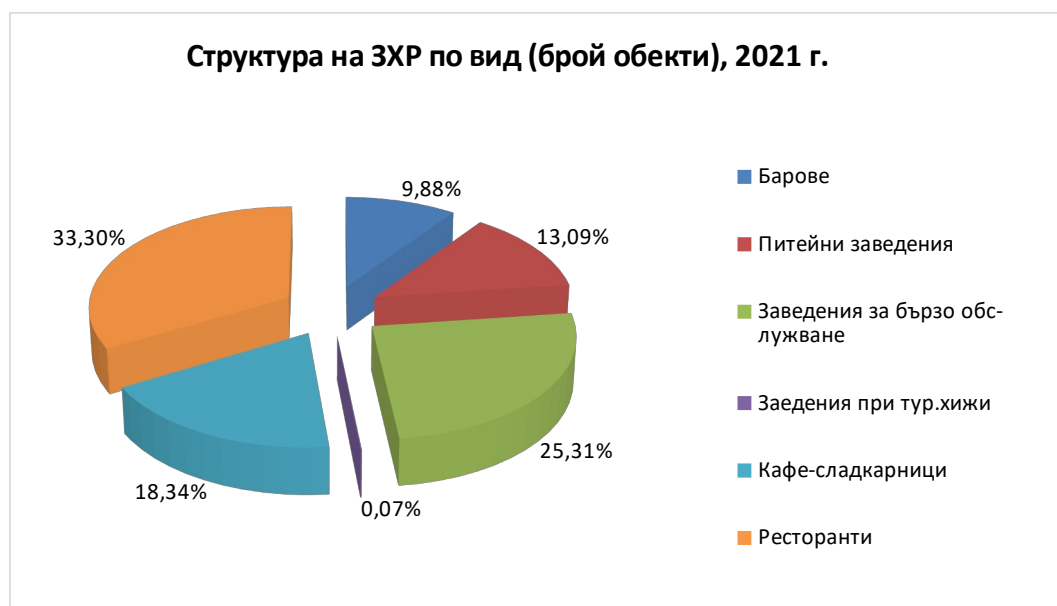
През 2021 г. на територията на Столична община са функционирали 2 742 заведения за хранене и развлечение, което е с 4,9 % по-малко в сравнение с 2020 г. Намалението в броя на обектите предопределя и намаляване на общия брой на местата, като функциониралиите заведения са разполагали с 224 012 места на закрито и открито при 234 003 места през предходната година.

Вид	Брой ЗХР	Дял от всички ЗХР (%)	Общо места
Барове	271	9.88	21289

Питейни заведения	359	13.09	18425
Заведения за бързо обслужване	694	25.31	41813
Кафе-сладкарници	503	18.34	26015
Ресторанти	913	33.30	116402
Заведения при тур.хижи	2	0.07	68
Общо	2742	100.00	224012

Източник: НТР

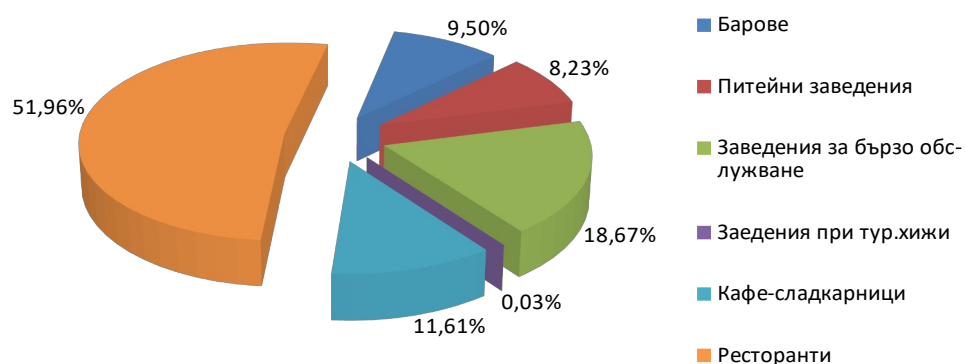
В структурата на ЗХР по вид с водещо значение продължават да са ресторантите. През 2021 г. техният брой намалява със 106 обекта до 913 ресторанта, въпреки това те продължават да имат най-висок дял в структурата на ЗХР по вид – 33.30 % от всички ЗХР. Заведенията за бързо обслужване продължават да заемат второ място като брой обекти сред ЗХР - 694 обекта и дял от 25.31 %, въпреки че намаляват с 30 обекта спрямо 2020 г. Увеличение се наблюдава при кафе сладкарниците със 14 обекта и общият им брой през 2021 г. е 503 обекта (18.34 % от всички ЗХР), както и при баровете – 271 обекта и дял от почти 10 %..

Източник: НТР

Делът на ресторантите е още по-сериозен по отношение на броя на местата и въпреки неговото намаление спрямо предходната година (54.21 % за 2020 г.), и през 2021 над половината от наличните места в ЗХР са в ресторанти – 51.96 %.

Структура на ЗХР по вид (брой места), 2021 г.

Източник: ОП "Туризм"

През 2021 г. се регистрира намаление на обектите с категории 1 звезда, 2 звезди и 3 звезди, а ЗХР с категории 4 и 5 звезди запазват броя си в сравнение с 2020 г. Структурата на ЗХР по отношение на категорията е изключително доминирана от ЗХР с една звезда, като те наброяват 2 319 обекта или 84.57 % от всички ЗХР.

Категория	Брой ЗХР	Дял от всички ЗХР	Общо места
*****	26	0.95	2963
****	55	2.01	7192
***	128	4.67	13874
**	214	7.80	28003
*	2319	84.57	171980
Общо	2742	100.00	224012

Източник: НТР

МУЗЕИ

ОП „Туризм“ не разполага с цялостна информация по отношение на посетителския поток в музеите на територията на столицата. Статистиката на посещенията в различните музеи се осъществява по различни показатели, което затруднява събирането, обработването и обобщаването на информацията.

В значителни периоди от 2021 г. поради противоепидемичните мерки музеите и галериите работят с ограничен капацитет, или изобщо не са отворени за посещение. По данни, предоставени от отделни музеи, посетителите в тях през 2021 г. са 698 614 души.

Музей	Българи	Чужденци	Общо
Регионален исторически музей - София, в т.ч.			
Регионален исторически музей - София	9305	5500	14805
Археологическо ниво на базилика „Св. София“	4321	5926	10247
Археологическа експозиция "Антична Сердика"	1875	1046	2921
Триъгълна кула на Сердика	2737	92	2829
Археологически парк на Западна порта	3158	25	3183
Гробница Княз Александър I Батенберг	3319	469	3788
Национален военно-исторически музей - София *	42666	3275	83925
Национален археологически институт с музей при БАН	7215	4306	11521
Национална галерия	31273	1646	32919
Национален политехнически музей	5473	73	5546
Национален природонаучен музей	36165	2448	38613
Национален етнографски музей	3193	1332	4525
Национален антропологичен музей - БАН	1351	21	1372
Национален музей "Земята и хората"	11272	248	11520
Парк-музей "Врана" **	52269	2751	66025
Зоологическа градина - София			357066
Музей на илюзиите	30424	14985	45409
Галерия "Сердика"	2232	168	2400
ОБЩО			698,614

* вкл. 37984 посетители със свободен вход

** вкл 11005 със свободен вход

Източник: ОП "Туризм"

Музеи и атракции в София - възрастова структура на посетителите, 2021				
	Деца до 18 г.	Студенти	Възрастни	Общо
Регионален исторически музей - София*, в т.ч.				
РИМ (пл. "Бански")	2803	457	6045	9035
Археологическо ниво на базилика „Св. София“	1291	279	2771	4321
Археологическа експозиция "Антична Сердика"	578	128	1169	1875

Триъгълна кула на Сердика	254	188	2295	2737
Археологически парк на Западна порта	817	152	2189	3158
Гробница Княз Александър I Батенберг	1359		1960	3319
Национална галерия	6584		26335	32919
Национален политехнически музей	2539	135	2872	5546
Национален етнографски музей	691	263	3571	4525
Музей на илюзиите	21729		23680	45409
Галерия "Сердика"	240	600	1560	2400

*Заб.: само за български посетители

Източник: ОП "Туризм"

Съпоставката на посещенията с предходната година при повечето основни музеи показва ръст в броя на посещенията, който достига до 118.61 % при Национален археологически институт с музей при БАН и 120.37 % при Националния военно-исторически музей. Като брой на посетителите най-сериозен спад се отбелязва при обектите на Националната галерия и през 2021 г. те са с 14 055 по-малко (-29.92 %).

Музей	2020	2021	21/20
Регионален исторически музей - София, в т.ч.			
Регионален исторически музей - София	11489	14805	28.86
Археологическо ниво на базилика „Св. София“	6886	10247	48.81
Триъгълната кула	4146	2829	-31.77
Национален военно-исторически музей - София	38083	83925	120.37
Национален археологически институт с музей при БАН	5270	11521	118.61
Национална галерия	46974	32919	-29.92
Национален политехнически музей	3500	5546	58.46
Национален природонаучен музей	23244	38613	66.12
Национален етнографски музей	3073	4525	47.25
Национален антропологичен музей - БАН	1556	1372	-11.83
Национален музей "Земята и хората"	14586	11520	-21.02
Зоологическа градина - София	278579	357066	28.17
ОБЩО	437,386	574,888	31.44

Източник: ОП "Туризм"

ЦЕНИ НА НЯКОИ СТОКИ И ТУРИСТИЧЕСКИ УСЛУГИ

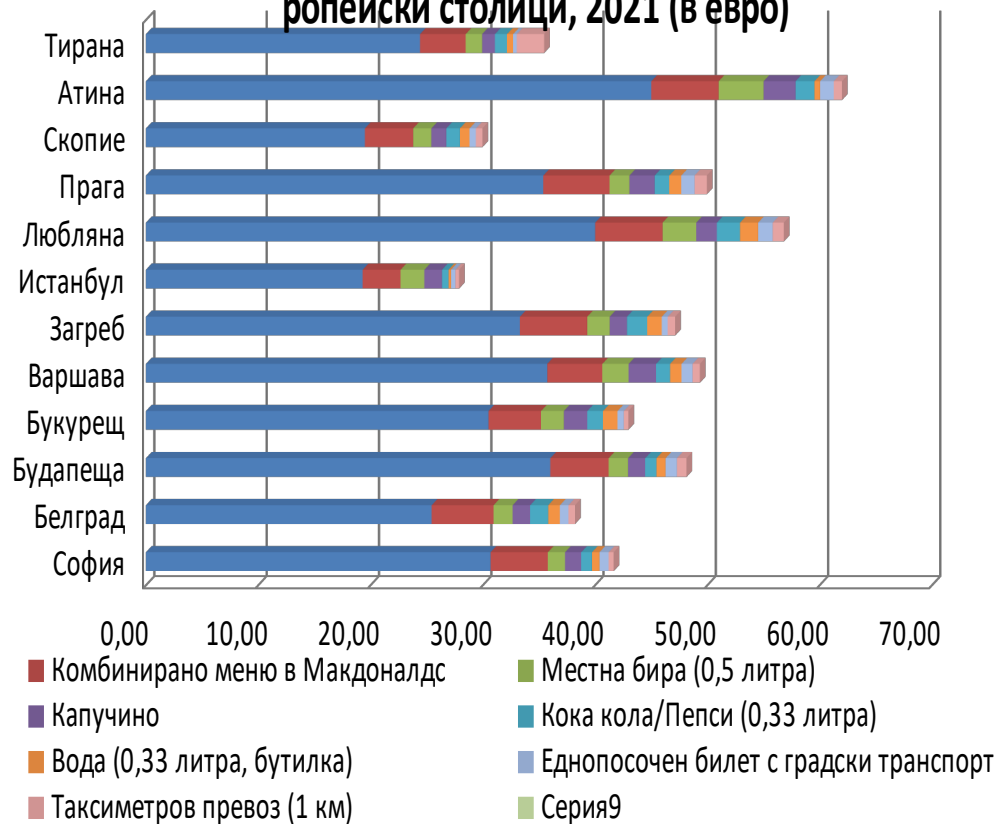
В таблицата по-долу са представени цените на някои и стоки и туристически услуги в София в сравнение с цените в други европейски столици⁸. В сравнение с 2020 г. в София се покачват цените на почти всички наблюдавани стоки и услуги. Все още столицата е на средно ценово ниво в съпоставка със сравнените дестинации, но се очертава неконкурентна позиция спрямо някои столици (Белград, Истанбул, Скопие).

Средни цени на някои продукти и услуги в избрани европейски столици, 2021 (в евро)

	София	Белград	Будапеща	Букурещ	Варшава	Загреб	Истанбул	Любляна	Прага	Скопие	Атина	Тирана
Обяд/вечеря в обикновен ресторант - едно ястие	7.67	5.94	6.63	6.91	6.70	6.66	3.86	10.00	5.90	4.06	10.00	4.47
Обяд/вечеря за двама в обикновен ресторант - тристепенно меню	30.68	25.44	36.01	30.50	35.73	33.30	19.29	40.00	35.38	19.49	45.00	24.40
Комбинирано меню в Макдоналдс	5.11	5.51	5.19	4.68	4.91	5.99	3.38	6.00	5.90	4.30	6.00	4.07
Местна бира (0,5 литра)	1.53	1.70	1.73	2.03	2.34	2.00	2.12	3.00	1.77	1.62	4.00	1.46
Капучино	1.44	1.56	1.53	2.09	2.45	1.54	1.57	1.84	2.25	1.33	2.85	1.15
Кока кола/Пепси (0,33 литра)	0.96	1.61	1.00	1.40	1.24	1.81	0.58	2.06	1.30	1.21	1.68	1.07
Вода (0,33 литра, бутилка)	0.66	1.04	0.81	1.29	1.02	1.29	0.22	1.61	1.07	0.86	0.50	0.54
Еднопосочен билет с градски транспорт	0.82	0.76	1.01	0.56	0.98	0.53	0.39	1.30	1.18	0.57	1.22	0.33
Таксиметров превоз (1 км)	0.46	0.59	0.86	0.41	0.67	0.67	0.34	1.00	1.10	0.58	0.74	2.44

⁸ Източник: www.numbeo.com/cost-of-living/

Средни цени на някои продукти и услуги в избрани европейски столици, 2021 (в евро)

ИЗПОЛЗВАНА ТЕРМИНОЛОГИЯ

Апартаменти за гости са самостоятелни апартаменти в една жилищна сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Бекпекинг е форма на нискобюджетен туризъм, независимо от вида на пътуване и транспорт. Терминът „backpack” от английски в буквален превод означава раница, и се използва за туристи, носещи на гръб голяма туристическа раница или друг багаж, който се пренася лесно на големи разстояния за дълъг период от време; включва използване на обществен транспорт, евтино настаняване (най-често хостел или младежко общежитие) и по-голяма продължителност на престой в сравнение с традиционното ваканционно пътуване, свързано главно с разглеждане на забележителности. Практикува се предимно от млади хора, разполагащи с повече свободно време.

Бекпекър е турист, практикуващ „бекпекинг” туризъм.

Бунгало е място за настаняване, изградено от строителни конструкции за сезонна или целогодишна експлоатация, със санитарен възел, без задължително изискване за кухненски бокс.

Бар е заведение, в което се предлагат богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки, коктейли, топли напитки, ядки, сладкарски и захарни изделия, ограничен асортимент кулинарна продукция.

Вила е масивна сграда с ниска етажност, притежаваща минимум: преддверие, хол, две спални, кухненски бокс, трапезария, санитарен възел, тераса и паркинг

Вилно селище е териториално обособена група от нискоетажни масивни вили с комплексна многофункционално изградена инженерна и туристическа инфраструктура, в която се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 вили и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Заведения за бързо обслужване е заведение, в което се предлага ограничен типизиран асортимент от кулинарна продукция и/или готови пакетирани стоки, десерти, напитки - безалкохолни и алкохолни. Имат висока пропускателна способност. Самообслужването е основна форма на обслужване.

Заведения за хранене и развлечения са: ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейни заведения, кафе-сладкарници и барове.

Кафе-сладкарница е заведение за допълнително хранене, в което се предлагат сладкарска продукция, сладоледи, тестени изделия, безалкохолни и алкохолни напитки.

Къмпинг е охраняван терен със съответната инфраструктура и с необходимите условия за пребиваване на туристи със собствена или наета палатка или каравана, както и за паркиране на автомобили и предлагане на туристически услуги. На територията на къмпинга могат да се разполагат бунгала, каравани (временно стационарно подвижно (колесно) място за настаняване без задължително изискване за кухненски бокс и санитарен възел), други места за настаняване, хранене и търговия.

Къща за гости е сграда с ниска етажност, в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или е обвързан с неговата история, която разполага с максимум 10 стаи за настаняване. Гостите ползват общи помещения като: всекидневна, обзаведена кухня, трапезария или място за хранене и място за отдих в двора. Обектът се стопанисва от домакини, които живеят в същата сграда или в съседство и се грижат за обслужването и изхранването (минимум закуска) на гостите в условия, близки до домашните.

Места за настаняване са хотели, мотели, апартаментни туристически комплекси, вилни селища, туристически комплекси, вили, семейни хотели, хостели, пансиони, почивни станции, стаи за гости, апартаменти за гости, къщи за гости, бунгала и къмпинги.

Международен посетител е лице, което посещава държава, извън обичайната за него среда за не повече от 12 последователни месеца с цел бизнес, удоволствие или други лични цели, които не

включват упражняването на дейност, за която получава възнаграждение. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Мотел е вид крайпътен хотел за пребиваване и обслужване на автотуристи, разположен извън населено място до активен транспортен възел или автомагистрала. Мотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.

Пансион е сграда, в която настаняването обикновено е за по-продължителен период от време, обзаведено с най-необходимите мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване.

Питейно заведение е заведение, в което се предлага богат асортимент от алкохолни и безалкохолни напитки и закуски към тях.

Почивна станция е самостоятелно място за настаняване с преобладаващи социални функции и с инфраструктура, предлагаща здравни, балнеоложки, спортни и други услуги.

Пътници са всички лица, извършващи придвижване между две или повече географски точки с различна цел и различна продължителност. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Ресторант е заведение, в които се предлагат кухненска и сладкарска продукция, алкохолни и безалкохолни напитки. Обслужването на клиентите е с квалифицирани сервитьори с използване на специални форми на сервиране.

Стаи за гости – до 5 стаи - самостоятелни или в апартаменти, в една сграда, предоставяни на туристи за нощувка.

Семеен хотел е сграда в архитектурен стил, съответстващ на облика на селището и/или обвързан с историята му, с капацитет от 5 до 20 стаи за настаняване на туристи, в която се извършва хотелиерска дейност. Обектът се стопанисва от домакини или от нает персонал, които предоставят персонално обслужване на гостите. Семейният хотел има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Средна заетост на настанителната база е произведен показател, отразяващ степента на използваемост на наличния настанителен капацитет в МН.

Туризмът - Туризмът е социален, културен и икономически феномен, свързан с движение на хора към места извън обичайното им място на пребиваване за лични или професионални цели. (Международни препоръки относно туристическата статистика (IRTS 2008))

Турист е лице, което посещава дестинация извън обичайното му местоживее за период, по-кратък от една година, с цел отпътуване, спорт, лечебни процедури, бизнес, посещения на роднини и приятели, поклонничество, участие в културно, конгресно, конферентно или друга туристическа цел. Туристът може да осъществи посещението в рамките на денонощието без нощувка (еднодневен турист) или с престой обичайно над 24 часа, който включва поне една нощувка в посетената дестинация (пренощува турист).

Туристическа дестинация е регламентирана съвкупност от икономически, социални и културно-екологични дейности, осъществявани в туристически обекти с реални граници, с цел създаване, реализация и потребление на стоки и услуги, формиращи атрактивността на туристическия продукт (пакет) с устойчива конкурентоспособност и ефективност.

Туристическа хижа е масивна сграда, предназначена за краткотраен отпътуване на туристи, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги. Обзаведена и оборудвана с найнеобходимата мебелировка, съоръжения, съдове и прибори за ползване и самостоятелно обслужване на туристи. Предлага туристическа, краеведска, екологическа и друга информация.

Туристическо селище е самостоятелна териториално обособена група от места за настаняване, с изградена обща инженерна и туристическа инфраструктура, където се предлагат основни и разнообразни допълнителни туристически услуги. Обособява се от най-малко 5 места за настаняване и има поне едно заведение за хранене и развлечения.

Хостел е сграда за ниско бюджетно настаняване, която е функционално обособена като общежитие със самостоятелни стаи и/или общи спални помещения – мъжки, женски и/или смесени. Споделено се ползват санитарен възел, всекидневна, обзаведена кухня с трапезария.

Хотел е общодостъпна сграда или сгради, функционално свързани, с минимум 15 стаи за настаняване, в която се предлагат основни и допълнителни туристически услуги, свързани с пребиваването на туристите. За хотели, изградени преди 1 юни 2003 г., и за хотели в населени места или в части от тях с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение се допуска броят на стаите да е по-малък с 20 на сто. Хотелът разполага поне с едно заведение за хранене и развлечения.